

Rijksoverheid

CO₂ voortgangverslag 2023

Ministerie van EZK/LNV totaal

1 januari 2023 t/m 31 december 2023

Inhoudsopgave

1. Basisgegevens	4
1.1. Beschrijving van de organisatie	4
1.2. Verantwoordelijken	4
1.3. Referentiejaar	4
1.4. Rapportageperiode	5
1.5. Verificatie	5
2. Afbakening	5
2.1. Organisatiegrenzen	5
2.2. Wijziging organisatie	8
2.3. CO2-gunningsprojecten	8
3. Berekeningsmethodiek	8
3.1. Actuele berekeningsmethodiek en conversiefactoren	8
3.2. Wijzigingen berekeningsmethodiek	8
3.3. Uitsluitingen	8
3.4. Biomassa	9
3.5. Opname van CO2	9
3.6. Onzekerheden	9
4. CO2-emissies	11
4.1. Actualisatie CO2-footprint 2019-2023	11
4.2. CO2-voetafdruk basisjaar	11
4.3. CO2-voetafdruk rapportageperiode	12
4.4. Trend footprint EZK/LNV	15
4.5. Doelstellingen	19
4.6. Voortgang op de doelstellingen	20
4.6.1. Reductiedoelstelling jaarlijks streefpercentage CO2 reductie	20
4.6.2. Reductiedoelstelling wagenpark	21
4.6.3. Reductiedoelstelling zakelijke mobiliteit	23
4.6.4. Reductiedoelstelling vliegreizen	25
4.6.5. Reductiedoelstelling energie	27
4.6.6. Reductiedoelstelling gasverbruik.	30
4.6.7. Reductiedoelstelling elektriciteit	31
5. Initiatieven	33

Inleiding

Het opstellen van deze periodieke rapportage is onderdeel van de stuurcyclus binnen het energiemanagementsysteem dat in het kader van de CO₂-Prestatieladder is ingevoerd door EZK en LNV. Binnen de stuurcyclus van het CO₂-managementsysteem wordt de Deming-circle (Plan-Do-Check-Act) gevolgd om continue verbetering te borgen. In de Checkfase wordt de CO₂-footprint en een emissie-inventaris opgesteld waarover periodiek wordt gerapporteerd in dit voortgangsverslag zowel intern als extern. Op basis van deze rapportage wordt bijgestuurd op maatregelen en doelstellingen en documenten zo nodig geactualiseerd. RVO is in 2021 zelfstandig gecertificeerd op trede 4 en maken conform de eisen van de ladder en de certificerende instelling een eigen rapportage. Alle data in deze rapportage is om die reden gebaseerd op de organisaties EZK en LNV exclusief RVO. Voor de gegevens van RVO verwijzen we naar het CO₂-voortgangsverslag van RVO.

Deze periodieke rapportage is opgesteld door het kernteam CO₂-Prestatieladder en beschrijft alle zaken zoals beschreven in §9.3.1 punt a t/m t uit de NEN-EN-ISO 14064-1:2019. De volgende aspecten uit de ISO 14064-1 zijn tenminste beschreven in dit rapport:

Beschrijving van de organisatie (a), Verantwoordelijken (b), Rapportageperiode (c), Organisatorische grenzen (d), Actuele berekeningsmethodiek en conversiefactoren (f, m, n, o, r, t), Opname van CO₂ (g, h), Biomassa (f, g), Directe en indirecte emissies (i, j), Referentiejaar (k, l), Wijzigingen berekeningsmethodiek (k,), Uitsluitingen (h), Herberekening basisjaar en historische gegevens (j,k), Onzekerheden (p) en Verificatie (s).

1. Basisgegevens

1.1. Beschrijving van de organisatie

De Ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) hebben een belangrijke opdracht bij het realiseren van de verduurzaming van Nederland. Zo is EZK (incl. RVO) met ruim 10689 medewerkers (fte) verantwoordelijk voor onder andere de klimaat- en energietransitie en zet LNV met 4179 medewerkers (fte) in op versterking van onze natuur en leefomgeving, in samenhang met de verduurzaming van de landbouw. Beide Ministeries hebben een voorbeeldrol naar Nederland. Deze voorbeeldrol staat beschreven in het laatste hoofdstuk van het Klimaatakkoord met als hoofddoel een klimaatneutrale bedrijfsvoering in 2030.

In de Interdepartementale Commissie Bedrijfsvoering Rijk is afgesproken dat ieder departement een plan maakt voor de verduurzaming van de eigen organisatie. EZK en LNV hebben dit vertaald in een Manifest. Hierin is afgesproken dat EZK en LNV zich met hun dienstonderdelen maximaal inzetten om het doel klimaatneutraal te bereiken. Afspraken over doelstellingen op het gebied van afval, zakelijke mobiliteit, wagenpark, catering, MVI, ICT en het doorgroeien naar hogere treden van de CO₂-prestatieladder zijn hierin vastgelegd en ondertekend door alle leden van het Bedrijfsvoeringsoverleg.

De CO₂-Prestatieladder biedt als instrument een belangrijke basis voor het realiseren van de CO₂-reductiedoelen van EZK en LNV. De beide ministeries zijn in oktober 2021 gecertificeerd voor trede 3 van de Prestatieladder. Door het invoeren van de CO₂-Prestatieladder hebben EZK en LNV een planmatige aanpak richting een klimaatneutrale bedrijfsvoering voor 2030. De CO₂-Prestatieladder is een belangrijk instrument om de CO₂-reductiedoelen van EZK en LNV te realiseren. Om het reductiepad voorspelbaar te maken richten EZK en LNV op het verlagen van hun CO₂-uitstoot met gemiddeld 10% per jaar ten opzichte van 2019.

Dienstonderdeel RVO is in 2022 zelfstandig gecertificeerd op trede 4. Om die reden vallen zij op dit moment buiten de organisatorische grens van EZK en rapporteren zij zelfstandig over de voortgang op hun CO₂-reductiedoelen. EZK en LNV samen vallen zonder RVO, die voor 34% deel uitmaakte van de footprint, nog steeds onder de categorie: grote organisatie.

In deze CO₂-managementrapportage wordt de voortgang op deze doelen en de CO₂-footprint van EZK (exclusief RVO) en LNV in beeld gebracht. Hiermee geven we invulling aan de eisen van de CO₂-Prestatieladder op minimaal niveau 3 en wordt op een structurele wijze gewerkt aan het verduurzamen van de eigen bedrijfsvoering.

1.2. Verantwoordelijken

Het Bedrijfsvoeringsoverleg (BO) is opdrachtgever voor de verduurzaming van de bedrijfsvoering van beide concerns en eindverantwoordelijk voor het behalen van de CO₂-reductiedoelen. De verduurzaming van de bedrijfsvoering staat periodiek op de agenda bij elk eigen Management Team (MT) waarbij ieder dienstonderdeel van EZK en LNV de rijksbrede doelen vertaald naar hun eigen bedrijfsvoering en een vast aanspreekpunt faciliteert voor duurzaamheid.

Deze vaste aanspreekpunten vormen samen de community verduurzaming bedrijfsvoering EZK en LNV en komen een aantal keer per jaar bij elkaar om de voortgang te bespreken. De adviseur CO₂-prestatieladder van het team verduurzaming bedrijfsvoering EZK/LNV binnen de Directie Informatievoorziening, is verantwoordelijk voor de coördinatie, waarbij de stuurcyclus periodiek doorlopen wordt. Het team ondersteunt beide concerns en het BO. De primaire verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de maatregelen ligt bij de individuele onderdelen, diensten en agentschappen. Verantwoordelijken voor maatregelen bij diensten:

Organisatieonderdeel	Naam
ACM	Naomi Hofland
CPB	Sabine Hoff
DICTU	Peter Hetjes/Thorsten Picard
EZK/LNV kern	Kernteam verduurzaming EZK/LNV
NCG	Jasmijn Lodewijk
NEa	Linda Eleveld/ Daryl Essau
NVWA	Marieke Polderman/Hans Kramer
RDI	Annet Schukken
SODM	Andre van der Rassel/Sandy Vissers

1.3. Referentiejaar

Het basisjaar van EZK en LNV is 2019.

1.4. Rapportageperiode

1 januari 2023 t/m 31 december 2023

1.5. Verificatie

De CO₂-footprint is niet geverifieerd.

2. Afbakening

2.1. Organisatiegrenzen

In het bedrijfsvoeringsoverleg van november 2022 is de organisatorische grens opnieuw vastgesteld. In maart 2024 is opnieuw gecontroleerd of er wijzigingen in de organisatie zijn opgetreden en is de organisatorische grens gecontroleerd. Dit is vastgelegd in het document Organisatorische grens 2023/2024. Voor 2023 blijft de organisatorische grens van EZK/LNV ongewijzigd.

Naam	Beschrijving	Consolidatie percentage
Ministerie van EZK/LNV totaal Groep		100%
Ministerie van EZK totaal Groep <i>Sector (SBI): Overheid</i>		100%
Autoriteit Consument & Markt Groep <i>KvK- of projectnummer: 52813150</i>		100%
Muzenstraat 31 Den Haag Vestiging		100%
Centraal Planbureau Groep <i>KvK- of projectnummer: 52813150</i>		100%
Bezuidenhoutseweg 30 Den Haag Vestiging		100%
DICTU Groep <i>KvK- of projectnummer: 50670875</i>		100%
Bezuidenhoutseweg 73 Den Haag Vestiging		100%
Datacenter ODCN Vestiging		100%
Datacenter QTS Vestiging		100%
Hanzelaan 310 Zwolle Vestiging		100%
Juliana van Stolberglaan 4-10 Den Haag Vestiging		100%
Mandemaat 3 Assen Vestiging		100%
Prinses Beatrixlaan 2 Den Haag Vestiging		100%
Schepersmaat 2 Groningen Vestiging		100%

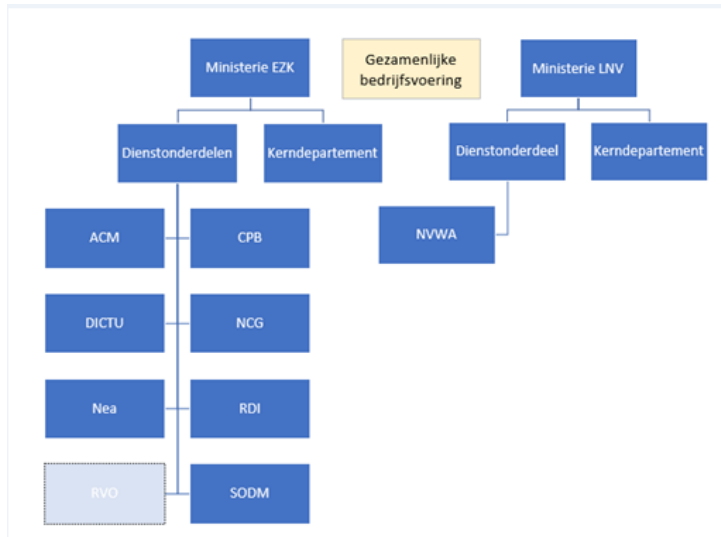
Naam	Beschrijving	Consolidatie percentage
EZK - Kerndepartement Groep <i>KvK- of projectnummer: 52813150</i>		100%
Bezuidenhoutseweg 20 Den Haag Vestiging		100%
Bezuidenhoutseweg 73 Den Haag Vestiging		100%
Bijzondere locaties Vestiging		100%
Juliana van Stolberglaan 4-10 Den Haag Vestiging		100%
Prinses Beatrixlaan 15 Den Haag Vestiging		100%
Nationaal Coördinator Groningen Afdeling <i>KvK- of projectnummer: 52813150</i>		100%
Cascadeplein 2 Groningen Vestiging		100%
Ondersteuningsposten < 1.000 m2 BVO Vestiging		100%
Paterswoldeweg 1 Groningen Vestiging		100%
Techniekweg 1a Hoogezand Vestiging		100%
Nederlandse Emissieautoriteit Groep <i>KvK- of projectnummer: 27377700</i>		100%
Koningskade 4 Den Haag Vestiging		100%
RDI (voormalig AT) Groep <i>KvK- of projectnummer: 01175716</i>	Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI)	100%
Emmasingel 1 Groningen Vestiging		100%
Piet Mondriaanlaan 54 Amersfoort Vestiging		100%
Staatstoezicht op de Mijnen Groep <i>KvK- of projectnummer: 52813150</i>		100%
Henri Faasdreef Den Haag Vestiging		100%
Ministerie van LNV totaal Groep		100%
LNV - kerndepartement Groep <i>KvK- of projectnummer: 70338574</i>		100%
NVWA Groep <i>KvK- of projectnummer: 50688049</i>		100%
Cascadeplein 2 Groningen Vestiging		100%

Naam	Beschrijving	Consolidatie percentage
Catharijnesingel 59 Utrecht Vestiging		100%
Geertjesweg 15 Wageningen Vestiging		100%
G. van Roggenweg 400 Utrecht Vestiging		100%
Inspectieposten < 500 m3 BVO Groep		100%
Kanaalweg 12 Hansweert Vestiging		100%
Lubeckplein Zwolle Vestiging		100%
Monsterpunten koelvries-combinaties Product		100%
Pastoor Cramerstraat 14 a - 16C Echt Vestiging		100%
Paterswoldeweg 1 Groningen Vestiging		100%
Prinses Beatrixlaan 2 Den Haag Vestiging		100%
Twentepoort Oost 31-33 Almelo Vestiging		100%
Veldm Montgomerylaan 500 Eindhoven Vestiging		100%
Westelijke parallelweg 4 Zwijndrecht Vestiging		100%
Wiltonstraat 30 Veenendaal Vestiging		100%

2.2. Wijziging organisatie

RVO is in 2022 zelfstandig doorgesloegen en gecertificeerd op trede 4 van de CO₂-prestatieladder en valt om die reden buiten de organisatorische grens van EZK. EZK en RVO rapporteren los van elkaar en hebben ieder een eigen certificaat.

De uitvoeringsorganisatie Nationaal Coördinator Groningen (NCG) valt als gevolg van een kabinetsbesluit sinds januari 2022 onder de verantwoordelijkheid van EZK. De organisatorische grens van EZK is hierop aangepast en goedgekeurd in het bedrijfsvoeringsoverleg van november 2022. Voor 2023 is de organisatorische grens gecontroleerd. Dit is vastgelegd in het document organisatorische grens 2023/2024. Er zijn voor 2023 geen significante wijzigingen in de organisatie van EZK of LNV ten opzichte van het voorgaande jaar.

De kernministeries van EZK en LNV hebben een gezamenlijke bedrijfsvoering. RVO is formeel onderdeel van EZK maar vanwege hun zelfstandige doorgroei naar een hogere trede vallen zij sinds 2022 buiten de organisatorische grens van EZK.

2.3. CO₂-gunningsprojecten

Er is geen sprake van projecten met gunningvoordeel.

3. Berekeningsmethodiek

3.1. Actuele berekeningsmethodiek en conversiefactoren

Deze periodieke rapportage is tot stand gekomen op basis van het reglement van de CO₂-Prestatieladder conform Handboek 3.1 zoals gepubliceerd in juli 2020 door SKAO. De emissiefactoren zijn vastgesteld op basis van de website CO₂emissiefactoren.nl, waarbij de wijzigingslijst van SKAO als leidend wordt beschouwd.

3.2. Wijzigingen berekeningsmethodiek

Geen.

3.3. Uitsluitingen

In Handboek 3.1 is de rapportage van de CO₂-emissie-inventaris over alle broeikasgassen, uitgedrukt in CO₂-equivalenten nog niet verplicht. Het is dus voor Handboek 3.1 niet vereist deze niet-CO₂-broeikasgassen (CH₄, N₂O, HFC's, PFC's en SF₆) die vrijkomen bij operaties van de organisatie, mee te nemen in de emissie-inventaris.

Dit geldt ook voor de koudemiddelen (refrigerants). De impact van lekverliezen is berekend en niet materieel bevonden (minder dan 5% van de totale footprint EZK/LNV van 2023).

3.4. Biomassa

Er wordt binnen de organisatie geen gebruik gemaakt van biomassa.

3.5. Opname van CO₂

Er is geen sprake van opname van CO₂.

3.6. Onzekerheden

Energiestroom	Brondata	Onzekerheden
Elektriciteitsverbruik panden	<p>Rijkspanden: data elektra uit energieregistratiesysteem, DBenergie (DBe): DBenergie.nl. Op basis van werkelijke verbruiken (slimme meters) of facturen</p> <p>NVWA/RDI: data huurpanden en specialties via verantwoordelijken NVWA en RDI</p> <p>DICTU: verantwoordelijke rapportages (datacenters DICTU)</p> <p>SODM: via gebouweigenaar/beheerder</p> <p>Schatting op basis cijfers vergelijkbare panden EZK/LNV.</p> <p>BVO gegevens van team facilitair en huisvesting en NVWA.</p>	<ul style="list-style-type: none"> 50% van de panden staat in Dbenergie Overige data afhankelijkheid diverse partijen (SSO, gebouweigenaren, verhuurders, team huisvesting etc.) Aantal verbruiken van specialties NVWA en RVO kunnen achterhalen. Rest is nog geschat op basis van vergelijkbaar pand Drachten. Gegevens zijn echter niet altijd betrouwbaar. Het energiesysteem van RVB geeft soms afwijkende meetwaarden. Data over BVO's niet altijd betrouwbaar, versnipperde administratie. Administratie verbruiken RVO overgedragen aan RVO. Dit vraagt goede onderlinge afstemming.
Gasverbruik panden	<p>Rijkspanden data uit energieregistratiesysteem, DBenergie.nl. Op basis van werkelijke verbruiken (slimme meters) of facturen</p> <p>Overige data huurpanden en specialties via de verantwoordelijken binnen de buitendiensten:</p> <p>RVO: (pand DICTU Schepersmaat),</p> <p>NVWA: specialtypanden</p> <p>Schattingen op basis van vergelijkbare panden EZK/LNV</p> <p>BVO gegevens uit team facilitair en huisvesting en NVWA</p>	<ul style="list-style-type: none"> 50% van de panden staat in Dbenergie. Overige info afhankelijkheid diverse partijen (SSO, gebouweigenaren, verhuurders etc.) Werkelijke verbruiken van aantal specialties NVWA en RVO kunnen achterhalen. Data over BVO's niet altijd betrouwbaar. Administratie verbruiken RVO overgedragen aan RVO. Dit vraagt goede onderlinge afstemming.
Stadswarmte panden	<p>50% data elektra uit: DBenergie.nl</p> <p>Overige data huurpanden en specialties via de verantwoordelijken binnen de buitendiensten:</p> <p>RDI: via gebouweigenaar/beheerder</p> <p>RVO: (pand Beatrixlaan)</p> <p>SODM: gebouweigenaar/beheerder</p> <p>Rijkspanden via RVB</p> <p>Schatting op basis cijfers vergelijkbare panden EZK/LNV</p> <p>BVO gegevens uit Huisvestingsplan maart 2021</p>	<ul style="list-style-type: none"> Betrouwbaarheid data stadswarmte is verbeterd door RVB maar is niet betrouwbaar in het DBe. Afhankelijkheid diverse partijen die geen of erg laat info geven.
Wagenpark diesel, benzine, elektra	<p>Data wagenpark via wagenparkbeheerder NVWA.</p> <p>FMH topvervoer zit met terugwerkende kracht in footprint van BZK en niet meer in die van EZK/LNV</p> <p>ACM levert per semester de gegevens van de huurauto's in de vorm van facturen en overzichten van de verhuurder.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Door elektrificeren wagenpark minder fossiele brandstoffen maar nog slechte registratie van soort stroom. Krijgen zicht op verbruiken laadpalen maar niet betrouwbaar en dubbel telling met gegevens die via

		het wagenpark worden aangeleverd.
Zakelijke ov kilometers	<ul style="list-style-type: none"> • SHUTTEL-rapportages centraal door de categoriemanager verblijf en vervoer sinds 2023. • Taxi-ritten, huurauto's en internat. trein: TEMrapportages: dashboard EZK/LNV • Nationale taxiriten: FMHrapportage zit met terugwerkende kracht in de footprint van BZK. 	<ul style="list-style-type: none"> • SHUTTELrapportages kunnen nog niet centraal opgevraagd worden in 2022, in 2023 waarschijnlijk wel. Hierdoor afhankelijkheid van diverse personen voor het opleveren van de gegevens. • Rapportages Internat.trein niet optimaal: geen km's in genoemd waardoor handmatige berekening nodig is. internat. huurauto's: idem maar ook arbeidsintensief en complex door aantal aannames en schattingen.
Zakelijke vluchten	<p>TEM rapportages alle diensten uit dashboard, verdeling in kort/midden/lange vluchten geautomatiseerd in dashboard EZK/LNV</p> <p>2021: directe toegang tot VCK travel via Dashboard</p>	
Zakelijke reizen privé-auto	<p>Centraal voor alle diensten: InformatievoorzieningEZK-LNV@minezk.nl</p> <p>Oorspronkelijke bron : P-direkt levert maandelijks geautomatiseerd aan het DWH (dashboard)</p> <p>Via dashboard EZK/LNV</p> <p>NB Vanwege privacy-redenen zijn namen en e-mailadressen niet genoemd</p>	<p>Onderscheid in zakelijke dienstreizen en woon-werkverkeer op basis van looncomponent.</p>
Reizen per boot	Contactpersoon NWWA	<p>NWWA is in het bezit van een aantal kleine boten, het verbruik van deze boten is op dit moment niet inzichtelijk. Meerdere decentrale teams gebruiken deze vaartuigen. Er zijn een kleine 10-tal RIB's voor de stroperij controles op de binnenwateren. Beheer is versnipperd en er is op dit moment geen inzage in het gebruik. Er wordt gewerkt aan informatieverzameling over deze emissies in de toekomst.</p>
Reizen per helikopter	Contactpersoon SODM	
Niet-CO ₂ -broeikasgassen	Contactpersoon NWWA	<p>Op 3 locaties van de NWWA worden op de laboratoria mogelijk verschillende gassen uitgestoten. Nader onderzoek over de type en materialiteit van de uitstoot volgt in 2024.</p>
Zendmasten	Contactpersoon RDI	<p>Schatting van verbruik. 1 locatie is werkelijk verbruik van bekend.</p>

4. CO₂-emissies

4.1. Actualisatie CO₂-footprint 2019-2023

De CO₂-footprints voor de jaren 2019 t/m 2023 zijn met terugwerkende kracht aangepast als gevolg van verbetering in de datakwaliteit. Deze wijzigingen betroffen o.a.:

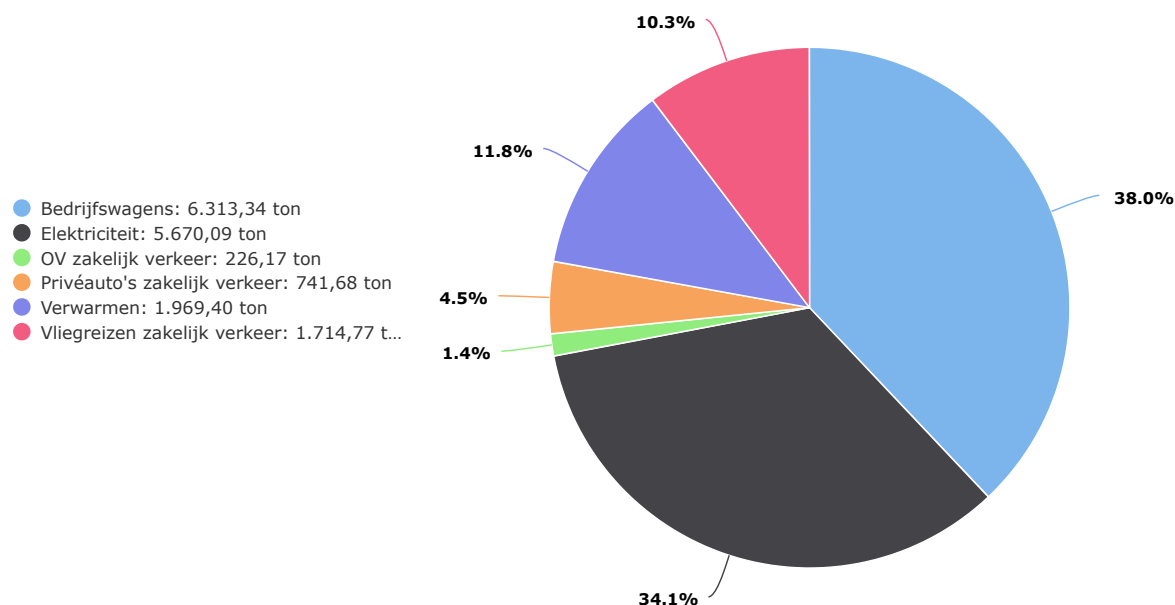
- Daling verbruik grijze stroom NVWA. Meer groene stroom ingekocht na rapportageperiode door aankoop GVO's.
- Stijging of daling in energieverbruiken NVWA, SODM en NCG. Door ontvangen jaarfacturen geschatte verbruiken vervangen door werkelijke verbruiken.
- update in P-direkt van declaraties privé-auto's zorgt voor wijziging in data.
- Data S1 privé-auto's voor NCG is van 0 naar een schatting op basis van S2 gewijzigd. De data van S1 is door een fout in het systeem van P-direkt niet meer te achterhalen. Dit geeft een vertekend beeld in de trend dus is er nu een fictieve waarde ingevuld.

Geen van deze aanpassing heeft tot significante wijzigingen in conclusies geleid.

4.2. CO₂-voetafdruk basisjaar

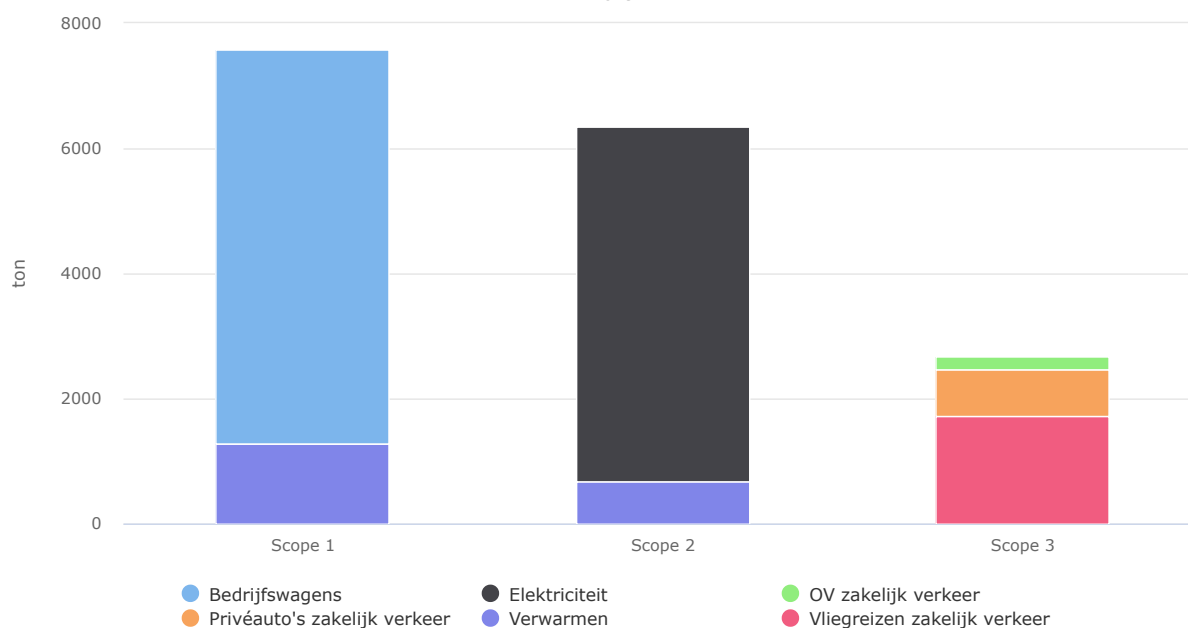
Uitstoot CO₂ EZK/LNV (Scope 1,2, en OV zakelijk verkeer) (16.635 ton)

2019

CO2e

2019

CO2e (ton)	Scope 1	Scope 2	Scope 3
Bedrijfswagens	6.290,61	22,73	
Elektriciteit		5.670,09	
OV zakelijk verkeer			226,17
Privéauto's zakelijk verkeer			741,68
Verwarmen	1.284,61	684,78	
Vlieggreizen zakelijk verkeer			1.714,77
Totaal	7.575,22	6.377,60	2.682,62

De drie grootste bronnen van uitstoot van het basisjaar zijn:

1. Bedrijfswagens
2. Verwarmen
3. Elektriciteit

De NVWA (61%) en DICTU (17%) waren in 2019 samen verantwoordelijk voor 78% van onze CO₂-uitstoot. De meeste CO₂-uitstoot werd veroorzaakt door onze scope 1 emissies (46%), gevolgd door scope 2 emissies (38%) en de minste uitstoot door scope 3 emissies (16%). Binnen scope 1 is de uitstoot als gevolg van het benzineverbruik van de bedrijfswagens de grootste bron. In scope 2 is dit het elektriciteitsverbruik van de panden waarin EZK en LNV zijn gehuisvest en voor scope 3 is dit het brandstofverbruik als gevolg van onze vlieggreizen.

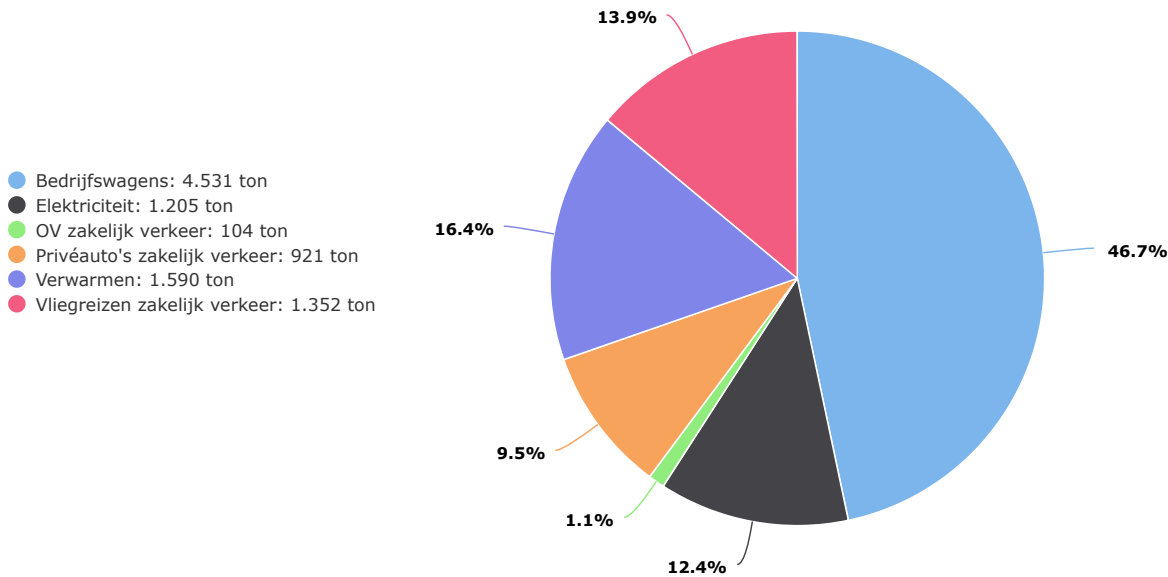
CO2e (ton)	2019
Ministerie van EZK totaal	6.067,76
Ministerie van LNV totaal	10.567,69
Totaal	16.635,45

4.3. CO₂-voetafdruk rapportageperiode

De gezamenlijke CO₂-uitstoot EZK/LNV van het jaar 2023 is 9703 ton. De drie grootste bronnen van uitstoot zijn t.o.v. 2019 gewijzigd. De CO₂-uitstoot als gevolg van ons elektriciteitsverbruik bedraagt nu nog maar 12% van de footprint. Hierdoor zijn nu de grootste bronnen het benzineverbruik van de bedrijfswagens, het aardgasverbruik voor het verwarmen van de panden en het brandstofverbruik van de lange afstand vluchten voor zakelijke reizen.

CO2-uitstoot gezamenlijk EZK/LNV Scope1,2 en 3 (business travel) (9.703 ton)

2023

CO2-uitstoot gezamenlijk EZK/LNV Scope1,2 en 3 (business travel) (ton)	Scope 1	Scope 2	Scope 3
Bedrijfswagens	3.087	1.444	
Elektriciteit		1.205	
OV zakelijk verkeer		0	104
Privéauto's zakelijk verkeer			921
Verwarmen	1.171	419	
Vliegreizen zakelijk verkeer			1.352
Totaal	4.257	3.069	2.377

Uitsplitsing Footprint 2023

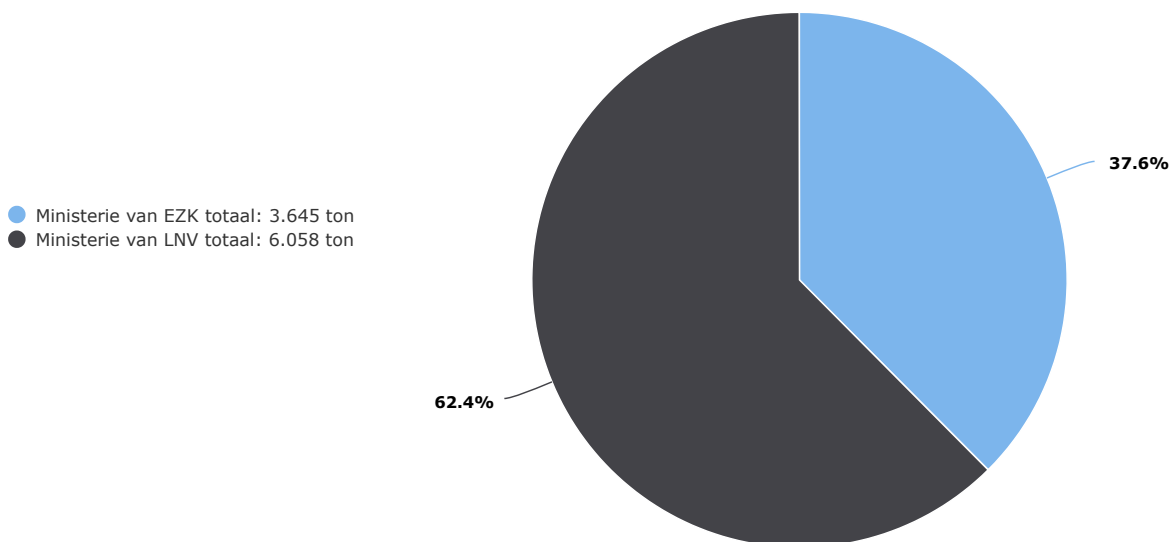
Voor EZK en LNV gezamenlijk wordt de meeste uitstoot in 2023 nog steeds veroorzaakt door de scope 1 emissies (44%), gevolgd door scope 2 (32%) en 3 (25%). Binnen scope 1 is het benzineverbruik van de bedrijfswagens de grootste post. Binnen scope 2 is het elektriciteitsverbruik van het wagenpark inmiddels de grootste post. Binnen scope 3 is vliegen nog steeds de grootste vervuiler maar verschilt dit niet veel meer van de uitstoot die we veroorzaken met onze privé-auto's.

Scope	Functie	Type	Som van Waarde	Eenheid	Som van CO2e (ton)
Scope 1	Bedrijfswagens	Benzineverbruik	934.862	liter	2.637
		Diesilverbruik	137.996	liter	449
		LPG-verbruik			0
	Verwarmen	Aardgasverbruik	563.083	m3	1.171
subtotaal					4257
Scope 2	Bedrijfswagens	Elektriciteitsverbruik grijze stroom	3.166.949	kWh	1.444
		Elektriciteitsverbruik Groen Wind	0	kWh	0
	Elektriciteit	Elektriciteitsverbruik grijs	2.457.851	kWh	1.205
		Elektriciteitsverbruik Groen Wind	10.653.577	kWh	0
		Elektriciteitsverbruik Groen Zon	5.181	kWh	0
		Elektriciteitsverbruik NL Groen gebouwen	819.881	kWh	0
	OV zakelijk verkeer	Huurauto's	12.915	km	3

	Verwarmen	Warmtelevering	16.531	GJ	419
subtotaal					3069
Scope 3	OV zakelijk verkeer	Bus voor zakelijk reizen	400.163	km	44
		Huurauto's	92.608	km	18
		Internationale treinreizen	1042274	km	37
		Metro voor zakelijk reizen	363.108	km	0
		Tram voor zakelijk reizen	16.163	km	0
		Trein voor zakelijk reizen	12.286.345	km	0
	Privéauto's zakelijk verkeer	Gedeclareerde km's onbekend brandstoftype	4.770.198	km	921
	Vliegreizen zakelijk verkeer	Vliegreis < 700 km	94.280	km	22
		Vliegreis > 2500 km	7.048.355	km	1.107
		Vliegreis 700 - 2500 km	1.300.300	km	224
subtotaal					2377
Eindtotaal					9.616

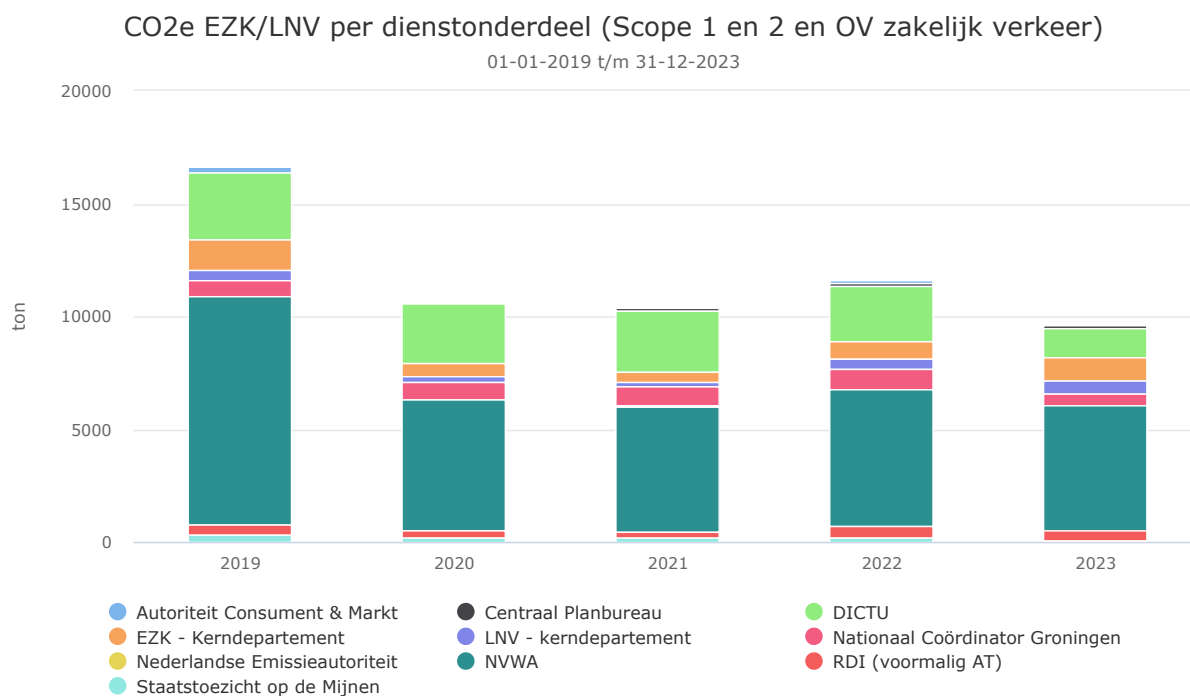
CO2-uitstoot EZK en LNV individueel Scope 1, 2 en scope 3 (alleen OV voor zakelijk verkeer) (9.703 ton)

2023

Van de totale gezamenlijke footprint bedraagt het aandeel van EZK 37,6% en van LNV 62,4%. Kijken we naar de grootste bronnen van uitstoot per scope voor EZK en LNV afzonderlijk dan wijkt dit beeld iets af van het gezamenlijke plaatje. Voor EZK zorgt het aardgas (scope 1) en elektriciteitsverbruik (scope 2) van de panden voor de grootste vervuiling gevolgd door de vliegreizen (scope 3) Voor LNV ligt de nadruk op respectievelijk het benzineverbruik wagenpark, het stroomverbruik wagenpark en het brandstofverbruik van de privé-auto's. Voor het treffen van maatregelen maakt dat niet zoveel uit omdat we op het gezamenlijk niveau al dezelfde focus hebben. Op het gebruik van aardgas hebben we minder invloed maar hier is als gevolg van de campagne de knop om een duidelijke reductie te zien. Ook is er in 2023 een klein percentage groen gas ingekocht. Dit levert nog geen significante CO₂-reductie op maar het is de bedoeling dit percentage te verhogen in de loop van de jaren als er meer groen gas beschikbaar komt in Nederland.

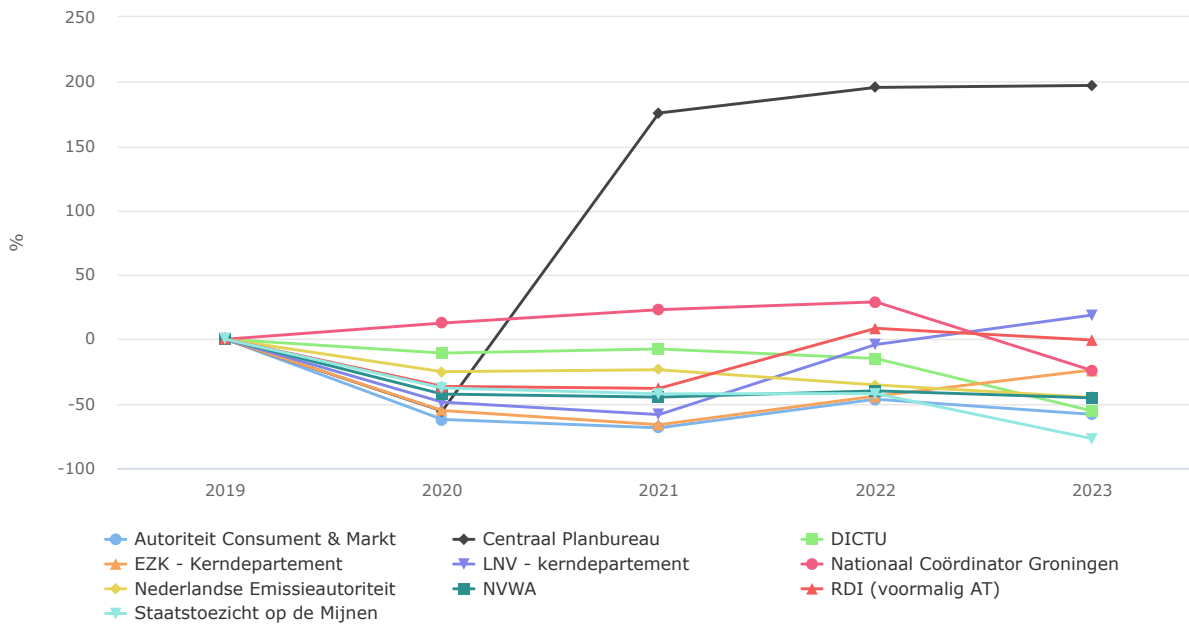
4.4. Trend footprint EZK/LNV

CO2e EZK/LNV per dienstonderdeel (Scope 1 en 2 en OV zakelijk verkeer) (ton)	2019	2020	2021	2022	2023
Autoriteit Consument & Markt	237	89	74	127	99
Centraal Planbureau	43	19	117	126	126
DICTU	2.912	2.600	2.692	2.478	1.289
EZK - Kerndepartement	1.361	608	458	761	1.037
LNV - kerndepartement	473	242	196	453	562
Nationaal Coördinator Groningen	702	790	863	905	531
Nederlandse Emissieautoriteit	26	20	20	17	14
NVWA	10.095	5.798	5.557	6.048	5.497
RDI (voormalig AT)	481	305	298	522	478
Staatstoezicht op de Mijnen	305	190	176	177	70
Totaal	16.635	10.661	10.451	11.613	9.703

Relatieve CO2 uitstoot t.o.v. 2019 EZK/LNV dienstonderdelen 2019-2023

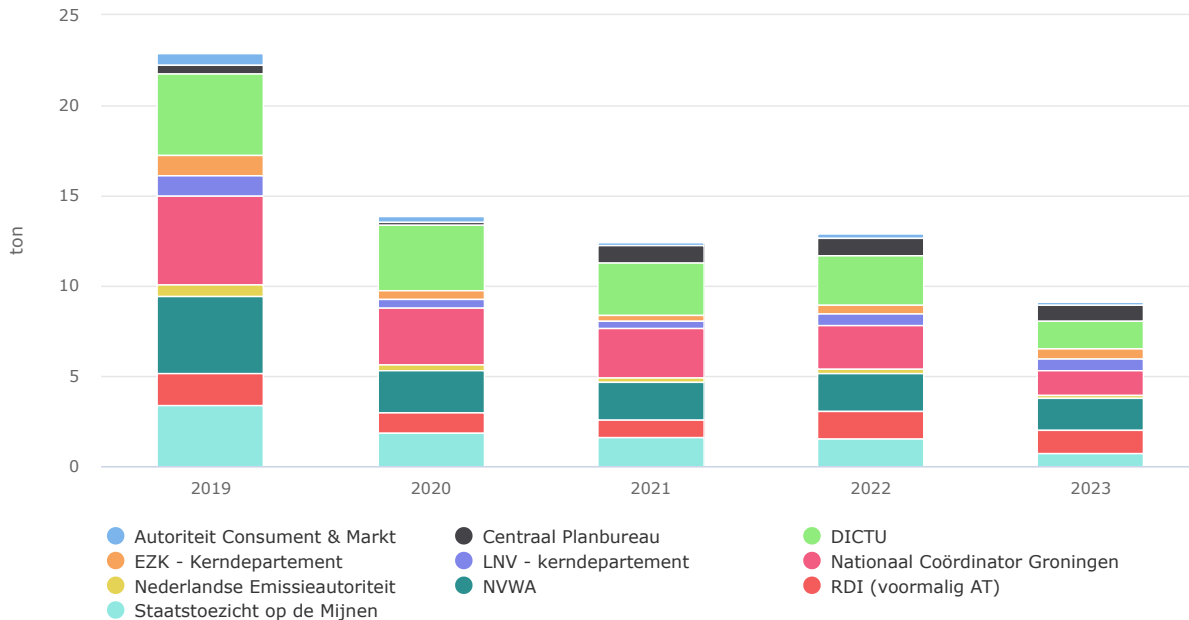
01-01-2019 t/m 31-12-2023

In bovenstaande grafiek is te zien dat de CO₂-uitstoot van sommige onderdelen (CPB, LNV en RDI) boven het niveau van 2019 (dreigen) uit te komen. Echter als we dit afzetten tegen de groei van de organisaties en de CO₂-uitstoot per fte bekijken in onderstaande grafiek en tabel dan zien we dat er bij RDI en LNV nog steeds sprake is van een afname in CO₂ uitstoot en alleen CPB meer uitstoot per fte heeft dan in 2019. Dit is te verklaren door een contractwijziging van elektriciteit. In 2021 is dit grijze stroom geworden. Per 1-1-2024 is dit contract beëindigd en gaat een nieuw contract in met 100% groene stroom waarna de uitstoot per fte zich weer zal herstellen. Een uitgebreidere analyse per dienstonderdeel en de voorgestelde maatregelen zijn terug te vinden in het document trendanalyse per dienstonderdeel.

CO2e per FTE

01-01-2019 t/m 31-12-2023

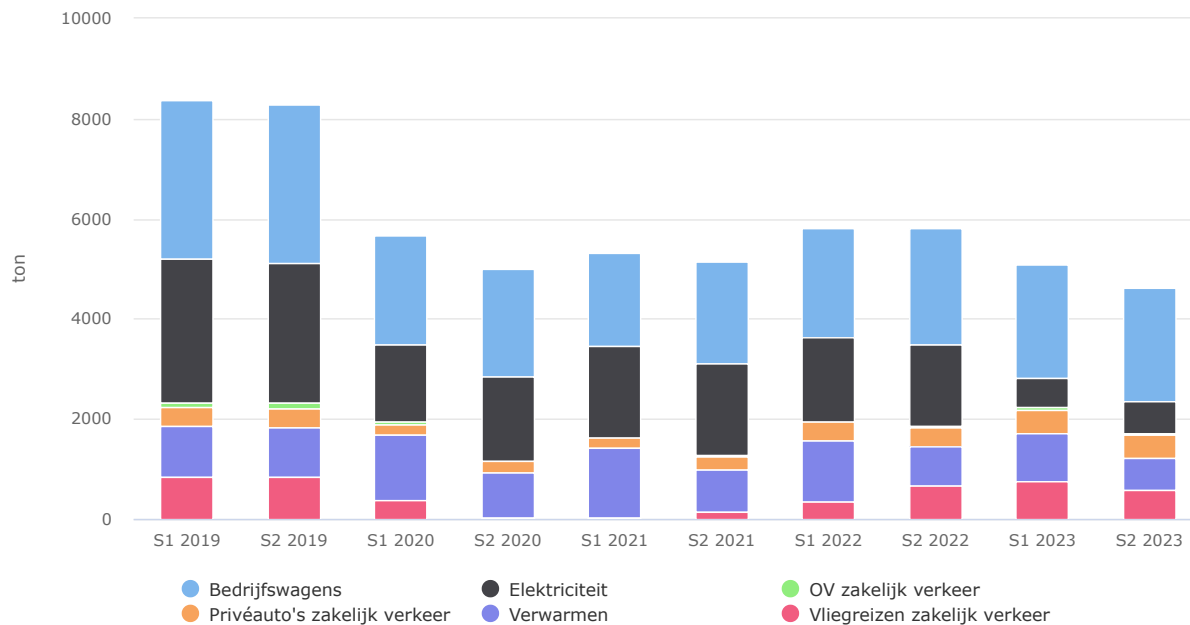

CO2e per FTE (ton)	2019	2020	2021	2022	2023
Autoriteit Consument & Markt	0,62	0,30	0,17	0,27	0,21
Centraal Planbureau	0,48	0,21	0,93	0,93	0,87
DICTU	4,48	3,58	2,93	2,78	1,56
EZK - Kerndepartement	1,18	0,47	0,30	0,43	0,51

CO2e per FTE (ton)	2019	2020	2021	2022	2023
LNV - kerndepartement	1,11	0,55	0,37	0,64	0,65
Nationaal Coördinator Groningen	4,94	3,10	2,73	2,49	1,36
Nederlandse Emissieautoriteit	0,59	0,35	0,29	0,23	0,18
NVWA	4,34	2,31	2,11	2,08	1,81
RDI (voormalig AT)	1,76	1,12	0,96	1,50	1,29
Staatstoezicht op de Mijnen	3,37	1,89	1,61	1,56	0,71
Totaal	2,87	1,67	1,45	1,46	1,13

Halfjaarlijkse trend CO2e EZK/LNV (Scope 1, 2 en OV zakelijk verkeer)

01-01-2019 t/m 31-12-2023

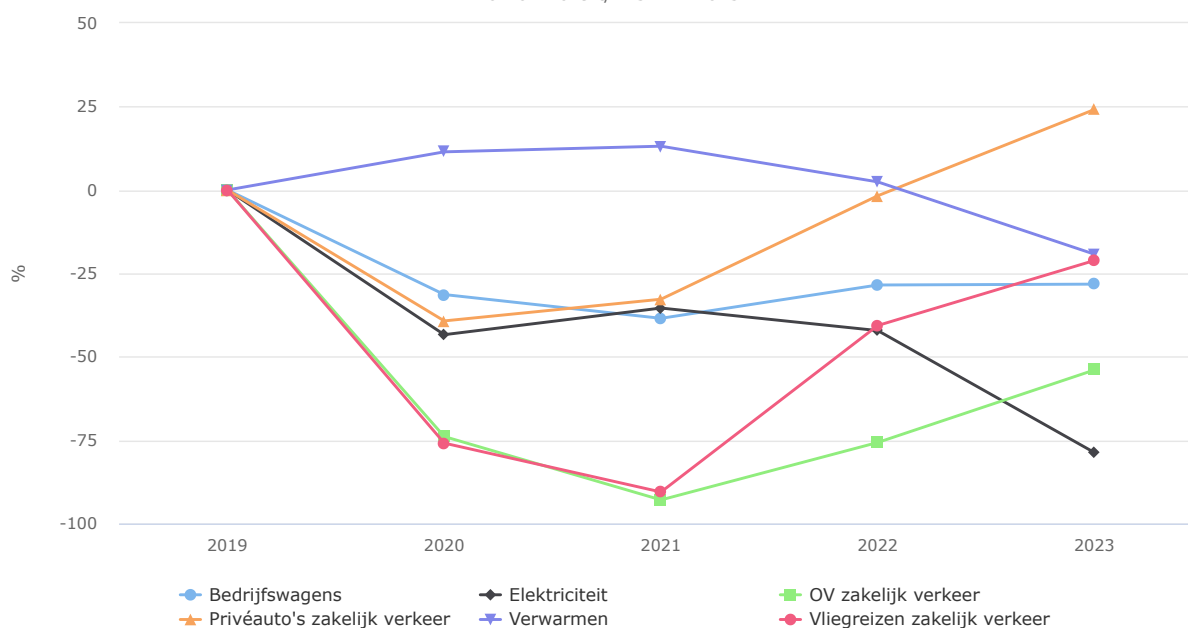

Halfjaarlijkse trend CO2e EZK/LNV (Scope 1, 2 en OV zakelijk verkeer) (ton)	S1 2019	S2 2019	S1 2020	S2 2020	S1 2021	S2 2021	S1 2022	S2 2022	S1 2023	S2 2023
Bedrijfswagens	3.157	3.157	2.176	2.158	1.839	2.045	2.185	2.330	2.265	2.265
Elektriciteit	2.864	2.806	1.530	1.680	1.837	1.826	1.665	1.615	574	631
OV zakelijk verkeer	113	113	47	11	5	11	23	31	52	52
Privéauto's zakelijk verkeer	375	367	226	224	214	285	354	374	470	450
Verwarmen	994	976	1.297	897	1.384	843	1.217	800	958	632
Vliegreizen zakelijk verkeer	857	857	379	35	28	134	362	656	757	595
Totaal	8.360	8.276	5.655	5.006	5.307	5.144	5.807	5.806	5.077	4.626

Als we kijken naar de halfjaarlijkse trend zien we alleen bij de vliegreizen iets opvallends. Na de daling in de COVID-19 jaren zien we een verwachte stijging die in het tweede semester van 2023 weer lijkt af te buigen. Het is daarom nog te vroeg om te concluderen dat de CO₂-uitstoot als gevolg van onze vliegreizen structureel stijgt. Er zijn maatregelen ingezet om de doelstelling, structureel 25% minder uit te stoten dan in 2019, te ondersteunen. Desondanks kan de aard van het werk na zo'n ingrijpende crisis ook tijdelijk om een toename in het aantal vluchten vragen. In het eerste semester van 2024 zal blijken of het lukt om de CO₂ uitstoot als gevolg van ons vlieggedrag structureel te beperken tot de afgesproken 75% van 2019.

Relatieve CO2 uitstoot t.o.v. 2019 EZK/LNV (Scope 1, 2 en OV zakelijk verkeer) 2019-2023

01-01-2019 t/m 31-12-2023

Relatieve CO2 uitstoot t.o.v. 2019 EZK/LNV (Scope 1, 2 en OV zakelijk verkeer) 2019-2023 (%)

	2019	2020	2021	2022	2023
Bedrijfswagens	0,00	-31,35	-38,48	-28,49	-28,24
Elektriciteit	0,00	-43,39	-35,40	-42,15	-78,74
OV zakelijk verkeer	0,00	-73,93	-92,92	-75,70	-53,96
Privéauto's zakelijk verkeer	0,00	-39,26	-32,75	-1,74	24,13
Verwarmen	0,00	11,43	13,12	2,42	-19,26
Vliegverkeer	0,00	-75,89	-90,55	-40,64	-21,14

Relatieve CO2 uitstoot 2023 t.o.v. 2022 (%)

	2022	2023
Bedrijfswagens	0,0	0,4
Elektriciteit	0,0	-63,2
OV zakelijk verkeer	0,0	89,4
Privéauto's zakelijk verkeer	0,0	26,3
Verwarmen	0,0	-21,2
Vliegverkeer	0,0	32,8

De CO₂-uitstoot van de totale footprint EZK en LNV van 2023 laat een daling zien van 42% t.o.v. het basisjaar 2019 en 16% t.o.v. het jaar ervoor (2022). De daling t.o.v. 2019 komt voornamelijk door de lagere uitstoot van elektriciteit (daling van 79% t.o.v. 2019) en van het OV zakelijke verkeer (daling van 54% t.o.v. 2019).

Bedrijfswagens: Ten opzichte van 2022 zien we in 2023 een minimale stijging van 0,4% in de CO₂-uitstoot voor het wagenpark maar 28% t.o.v. 2019. Met benzine-auto's is 2% minder kilometers gereden en met zowel diesel als elektrisch vervoer is naar schatting 11% meer aan kilometers gereden dan vorig jaar. Omdat de emissiefactor voor grijze stroom is afgenomen is de toename in CO₂-uitstoot beperkt. De emissiefactor in 2024 zal een stuk hoger zijn dan in 2023.

Elektriciteit: Ten opzichte van 2022 is de CO₂-uitstoot met 63% gedaald en vergeleken met 2019 79%. Dit komt omdat EZK en LNV voor hun kerndeptementen en sommige dienstonderdelen (DICTU, NVWA, NCG, SODM) in 2023 extra Nederlandse Garanties van Oorsprong hebben ingekocht om een deel van de grijze stroom te vergroenen. Daarnaast is één van de datacenters vergroend door een contractwijziging wat voor een vermindering van 8 % op de totale footprint heeft gezorgd. Vanaf 2024 starten een aantal panden met nieuwe energiecontracten die vanaf dan Nederlandse groene stroom afnemen.

Verwarmen: Ten opzichte van 2022 is de CO₂-uitstoot als gevolg van het verwarmen van panden gedaald met 21% en met 19% t.o.v. 2019. De emissiefactoren zijn in 2023 minimaal gewijzigd. Voor gas is deze 0,3% lager dan in 2022 en voor warmte is dit 5,5%. De stookbehoefte lag in 2023 6% hoger dan het voorgaande jaar vanwege een koudere winter in 2023. Desondanks is er een opvallende daling te zien die mogelijk het effect is van de campagne de knop om waarbij veel gebouwen permanent minder gekoeld of verwarmd worden.

OV zakelijk verkeer: Ten opzichte van 2022 is de CO₂-uitstoot als gevolg van het OV-zakelijk verkeer gestegen met 89% maar nog met 54% gedaald t.o.v. 2019. Vanaf 2023 wordt nog CO₂ uitgestoten door het internationaal treinverkeer, het busvervoer en de huurauto's. De emissiefactoren van het internationaal treinverkeer en de bus zijn in 2023 hoger t.o.v. 2022. Respectievelijk 50% en 6% hoger. Met de internationale trein is na een flinke stijging vorig jaar nu gedaald met 10% t.o.v. 2022. Dit heeft nog een beetje negatief effect op de stijging van de kilometers in het busvervoer. In 2023 is er ruim 2 keer zoveel aan kilometers met de bus gereden en ook met de huurauto's is 41% meer aan kilometers gereden. In totaal is het aantal kilometers OV zakelijk reizen met 66% toegenomen t.o.v. 2022. In vergelijking met 2019 is dit 11% maar de CO₂-uitstoot blijft door de vergroening van tram, trein en metro een van de grootste dalers t.o.v. 2019. Internationale treinreizen zijn

Privéauto's zakelijk verkeer: Ten opzichte van 2022 is de CO₂-uitstoot als gevolg van het gebruik van privé-auto's voor zakelijk verkeer gestegen met 26%. In 2023 is de CO₂-uitstoot ten opzichte van 2019 gestegen met 24%, en is dit boven het basisjaar. Kijken we voor het verschil met 2022 naar EZK en LNV afzonderlijk dan zit de meeste stijging bij EZK met een stijging van 35% ten opzichte van 17% bij LNV.

De stijging komt met name door een stijging in gereden kilometers bij de kerndepartementen en de onderdelen t.o.v. 2022: Kern EZK (43%), LNV (24%), en NCG (55%) en DICTU (20%). CPB, EZK kern en SODM blijven nog wel onder het aantal kilometers van 2019. Overige onderdelen zitten boven het niveau van 2019 met uitschieters van ACM (89% meer gereden km's) en LNV kern (58% meer km's).

Vliegreizen zakelijk verkeer: Ten opzichte van 2022 is de CO₂-uitstoot als gevolg van het vliegverkeer gestegen met 33%. Vergeleken met 2019 is er een daling van 21%. Hiermee behalen we niet de doelstelling minimaal 25% minder CO₂ uit te stoten dan in 2019. We houden rekening met een verdere stijging en bewaken dat dit weer terug wordt gebracht tot de 25% van de doelstelling.

De gevlogen kilometers op de lange en middellange afstanden zijn t.o.v. 2022 gestegen met respectievelijk 32% en 29%. Voor de korte vluchten <700 km geldt een daling van 5%. Voor EZK en LNV afzonderlijk komt dit op hetzelfde neer behalve voor de middellange en lange afstanden. Voor de korte afstandsvluchten geldt dat de daling van 5% in gevlogen kilometers een vertekend beeld geeft. Voor EZK geldt namelijk daling in kilometers van 14% terwijl voor LNV een stijging geldt van 31%.

4.5. Doelstellingen

Het kabinet heeft een ambitieus klimaat- en duurzaamheidsbeleid opgesteld: het Klimaatakkoord. Daarin staat dat het Rijk het goede voorbeeld moet en kán geven. Dit doen we door in onze eigen bedrijfsvoering en inkoop voor duurzame oplossingen te kiezen. Daarnaast stimuleren en ondersteunen we elkaar binnen het Rijk op weg naar een klimaatneutrale bedrijfsvoering in 2030. Hierbij ligt de focus in eerste instantie op reduceren en vergroenen en later mogelijk op compenseren. De concerns EZK en LNV hebben een Manifest opgesteld en ondertekend waarin ze hebben afgesproken met alle dienstonderdelen samen zich maximaal in te zetten om het doel klimaatneutraal in 2030 te bereiken. Dit Manifest heeft in 2023 een update gehad waarbij doelstellingen zijn aangescherpt. In het Manifest 2.0 zijn de belangrijkste speerpunten die betrekking hebben op scope 1 & 2 emissies incl. zakelijke dienstreizen):

- Wagenpark: 100% zero-emissie in 2028.
- Verminderen uitstoot zakelijke mobiliteit (inclusief Woon-werk verkeer): 50% CO₂-reductie in 2030 t.o.v. 2019.
 - 50% CO₂-reductie op woon-werkverkeer en dienstreizen
 - 25% CO₂-reductie op zakelijk vliegen t.o.v. 2019.

In het nieuwe Manifest 2.0 zijn de volgende energiebesparende doelstellingen geformuleerd voor de specialtypanden. Deze worden vanaf 2024 gemonitord.

- 15% gasreductie t.o.v. gemiddelde 2017-2022,
- 10% elektriciteitsbesparing t.o.v. gemiddelde 2017-2022,
- realisatie elektraverbruik uit eigen opwek door zonnepanelen

Naast deze doelstellingen monitoren EZK en LNV ook de subdoelstellingen uit het klimaatakkoord:

- gemiddeld 2% energiebesparing per jaar
- 30% minder gasverbruik in 2030 t.o.v. 2019 en 50% hernieuwbaar
- elektriciteit 100% hernieuwbaar in 2030

4.6. Voortgang op de doelstellingen

De subdoelstellingen uit het klimaatakkoord helpen individueel om een klimaatneutrale bedrijfsvoering in 2030 te bereiken. Sommige doelen uit het klimaatakkoord bevatten reductiepercentages die slaan op absolute getallen zoals die van gas en elektriciteitsgebruik en het wagenpark. Andere doelen bevatten percentages die op de CO₂-uitstoot betrekking hebben. Om een reductiepad te kunnen bepalen zijn de streefpercentages uit de doelen (ook die op absolute getallen slaan) omgezet naar reductiepercentages op de CO₂-uitstoot en verdeeld over 10 jaar. We bekijken per bron van uitstoot of we aan ons streefpercentage die voor de CO₂-uitstoot is bepaald voldoen, in hoeverre we daarvan afwijken en of dit bijsturing van ons reductiebeleid behoeft. Op deze manier willen we jaarlijks de voortgang kunnen monitoren. In de praktijk zal de CO₂-reductie niet in een lineaire lijn verlopen maar we gebruiken het ter indicatie. De reductiepercentages van de CO₂-uitstoot als gevolg van het wagenpark, de privé-auto's en de zakelijke vluchten zijn niet conform onze streefpercentages van 2023. Voor de overige thema's liggen we goed op koers. Voor wat betreft de percentages van de Bedrijfswagens en de vliegvluchten is er nog geen urgentie om het reductiebeleid aan te passen. Hiervoor willen we eerst de resultaten in 2024 afwachten. Voor wat betreft de privé-auto's is negatieve ontwikkeling te zien. In plaats van de beoogde reductie van 20% is juist een toename te zien van 24%. In 2024 moet nader onderzocht worden wat hiervan de reden is alvorens te besluiten het reductiebeleid aan te passen of passende maatregelen te nemen.

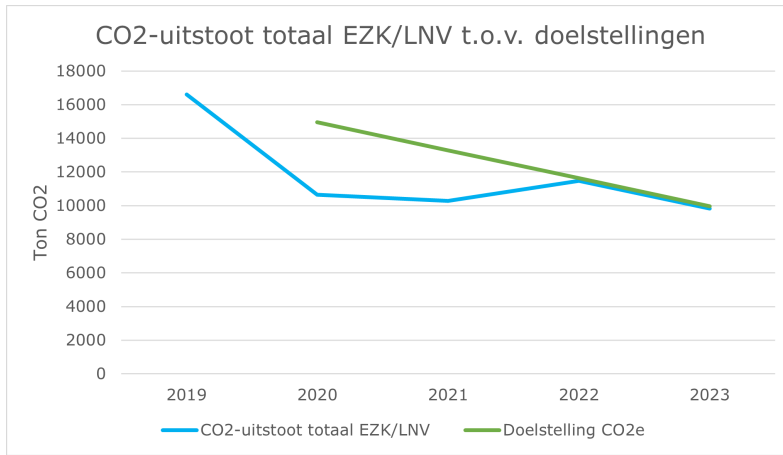
Doelstelling CO₂e Groep Ministerie van EZK/LNV totaal

Voor jaar	Referentiejaar	Bedrijfswagens	Elektriciteit	OV zakelijk verkeer	Privéauto's zakelijk verkeer	Verwarmen	Vliegvluchten zakelijk verkeer
2020	2019	-11,1%	-10%	-5%	-5%	-3%	-25%
2021	2019	-22,2%	-20%	-10%	-10%	-6%	-25%
2022	2019	-33,3%	-30%	-15%	-15%	-9%	-25%
2023	2019	-44,4%	-40%	-20%	-20%	-12%	-25%
2024	2019	-55,5%	-50%	-25%	-25%	-15%	-25%
2025	2019	-66,6%	-60%	-30%	-30%	-18%	-30%
2026	2019	-77,7%	-70%	-35%	-35%	-21%	-35%
2027	2019	-88,8%	-80%	-40%	-40%	-24%	-40%
2028	2019	-100%	-90%	-45%	-45%	-27%	-45%
2029	2019	-100%	-100%	-50%	-50%	-30%	-50%
reductie behaald (CO ₂ e)	2023	28%	79%	54%	+24%	19%	21%

4.6.1. Reductiedoelstelling jaarlijks streefpercentage CO₂ reductie

"Reductiedoelstelling 10% (absoluut) per jaar t.o.v. 2019"

Om de weg naar een klimaat neutrale bedrijfsvoering in 2030 meetbaar te maken, streven EZK en LNV naar een absolute jaarlijkse reductie van 10% (zie figuur) voor hun Scope 1 en 2 emissies plus zakelijke dienstvluchten. Met 42% hebben we deze doelstelling wederom gehaald. Zoals te zien is in onderstaand figuur zitten we op de doelstellingslijn die uitgaat van 100% CO₂-reductie. De verwachting is dat we in 2030 niet op 0 uitkomen met de huidige doelstellingen. Mogelijk zal voor een deel nog gecompenseerd worden voor met name de vliegvluchten maar het uitgangspunt blijft zero emissie.

Totale CO2-uitstoot (ton CO2) (ton)	2019	2020	2021	2022	2023
CO2e	16.635	10.661	10.451	11.613	9.703

Reductie in % t.o.v. 2019 (%)	2019	2020	2021	2022	2023
CO2e	0,0	-35,9	-37,2	-30,2	-41,7

4.6.2. Reductiedoelstelling wagenpark

"In 2028 100% zero emissie wagenpark"

In 2023 was 69% van het totale wagenpark elektrisch. Ons totale wagenpark stootte in 2023 4531 CO₂ uit, dat is 28% minder dan in 2019. De NVWA is verantwoordelijk voor 93% van het wagenpark. Het totale wagenpark bedraagt in 2023 1733 auto's. Er zijn ongeveer 6% meer kilometers gereden dan in 2022, mede als gevolg van de groei van het wagenpark. Het diesel en elektriciteitsverbruik van het wagenpark is toegenomen met respectievelijk 13% en 17%.

KPI	2016	2019	2020	2021	2022	2023
% zero emissie wagenpark	0%	5%	26%	44%	48%	69%

Reductiepad

De NVWA ligt ruim op koers om in 2026 het wagenpark volledig van zero-emissie auto's te voorzien. Voor de overige dienstonderdelen is in het Manifest 2.0 een stapsgewijs reductiepad bepaald:

Dienstonderdeel	2024	2025	2026	2027	2028
NVWA	60%	75%	95%		100%
RDI			100%		
SodM, NCG, DICTU (RVO)		50%		75%	100%

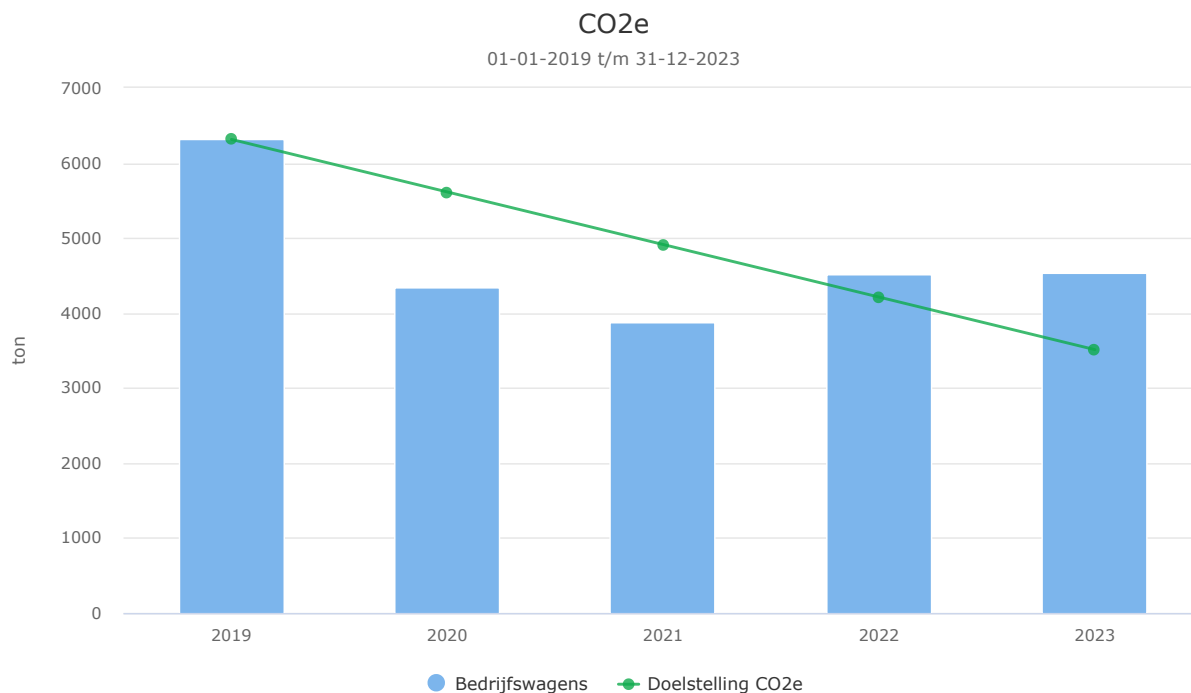
NVWA is op koers met 59% elektrisch in 2023, RDI zit op 41%, DICTU en SODM hebben nog geen elektrische auto's en NCG heeft doelstelling al gehaald en zit op 100%.

Maatregelen

Begin 2023 zijn de contracten vanuit de Europese aanbesteding geëffectueerd en is de levertijd van de elektrische auto's aanzienlijk verkort. Dit heeft geresulteerd in de start van het vervangingsplan 2023 waarin ruim 500 brandstofauto's door elektrische auto's worden vervangen. In 2023 zijn ruim 400 elektrische auto's ter vervanging uitgeleverd. De rest volgt in 2024. Om aan de laadcapaciteit te kunnen blijven voldoen heeft NVWA in 2023 voor twee nieuwe locaties opdracht gegeven om laadvoorzieningen te realiseren. Bij deze locaties komen in totaal 18 Laadpunten. Op die manier kunnen de dienstauto's van NVWA worden geladen met de eigen afgenomen groene stroom.

De meeste CO₂ wordt veroorzaakt door de benzine-auto's. Gevolgd door een steeds groter aandeel grijze stroom voor het opladen van de elektrische auto's. Het wagenpark is in 2023 verder gegroeid met 10%. Maar dankzij de inzet om verder te elektrificeren in 2023 bestaat 69% van het wagenpark uit zero-emissie bedrijfswagens. Het gevolg hiervan is dat elektriciteit nu 32% aandeel inneemt in de uitstoot van het wagenpark.

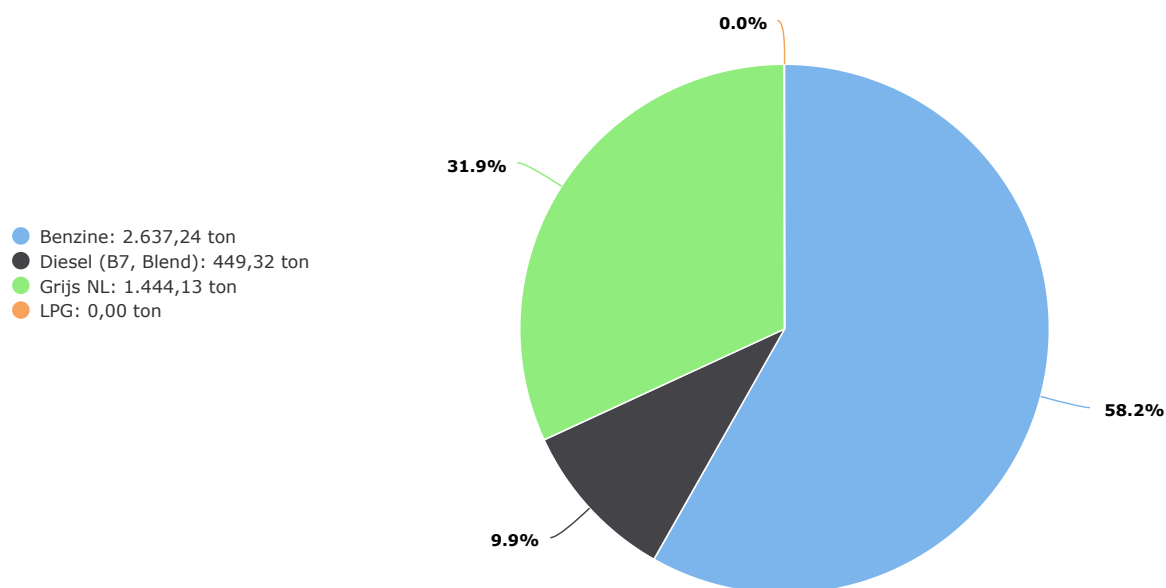
De leasemaatschappij rapporteren over het elektriciteitsverbruik via het laadpassensysteem maar er kan nog steeds geen onderscheid gemaakt worden in het soort stroom dat wordt afgenomen. Volgens de leasemaatschappijen is dit ook niet makkelijk te realiseren. EZK en LNV blijven dit onderwerp aankaarten bij de categoriemanager vervoer en de beheerder van het wagenpark van de NVWA. Zolang er geen betrouwbare data beschikbaar is wordt gekozen om alle stroom voor het opladen als grijze stroom te registreren.

CO ₂ e (ton)	2019	2020	2021	2022	2023
Bedrijfswagens	6.313,34	4.334,03	3.883,82	4.514,62	4.530,69
Doelstelling CO ₂ e	6.313,34	5.612,56	4.911,78	4.211,00	3.510,21

Uitsplitsing Footprint wagenpark 2023 (4.531 ton)

2023

Uitsplitsing Footprint wagenpark 2023 (ton)	2023
Benzine	2.637,24
Diesel (B7, Blend)	449,32
Grijs NL	1.444,13
LPG	0,00
Totaal	4.530,69

4.6.3. Reductiedoelstelling zakelijke mobiliteit

"In 2030 -50% CO₂-uitstoot zakelijke mobiliteit (inclusief Woon-werkverkeer)"

Voor zakelijke reizen (incl. woon-werkverkeer) is, conform het initiatief Anders Reizen, in het manifest afgesproken om in 2030 50% CO₂-reductie t.o.v. 2016 te hebben gerealiseerd. EZK en LNV hanteren 2019 voor deze doelstelling. In 2023 was het aandeel CO₂-emissie door reizen zo'n 74% van de totale CO₂-footprint van EZK/LNV emissie. (inclusief woon-werkverkeer).

In 2023 stoten wij 7.877 ton CO₂ uit door zakelijk te reizen. Dit is 14% meer dan in 2022 en komt voornamelijk door een stijging als gevolg van het vliegen en het woon-werkverkeer. We hebben in 2023 29% gereduceerd t.o.v. 2019 (inclusief woon-werkverkeer).

Reductiepad

EZK/LNV hebben een minder hoge reductie behaald t.o.v. 2019 dan vorig jaar. Hiermee komen we iets verder af te staan van de doelstelling maar we zijn nog steeds goed op weg om de resterende 21 % te behalen de komende 5 jaar. Hiervoor is het nodig de CO₂-uitstoot als gevolg van vliegreizen terug te dringen en ook de stijging in het woonwerk-verkeer nader te onderzoeken.

Voor zakelijke reizen met privé-auto is er een stijging te zien van 24% ten opzichte van 2019. Dit vraagt meer aandacht.

Maatregelen

Ondanks de maatregelen die we m.b.t. het vliegen hebben genomen is de CO₂-uitstoot als gevolg van ons vliegverkeer gestegen. De kantoorpanden van EZK en LNV zijn goed bereikbaar middels OV. Medewerkers binnen de Rijksoverheid worden gestimuleerd om met OV te reizen en ontvangen hiervoor een Shuttlekaart die ze hierin faciliteert. Alleen het busvervoer en het treinverkeer zorgen nog voor CO₂-emissie. De inspectieposten van de NCG en de NVWA liggen verspreid in Nederland en zijn over het algemeen minder goed bereikbaar met het OV. Deze posten worden vaak met de bedrijfswagens of privé-auto's bezocht. Voor de grootste bronnen van uitstoot (wagenpark en vliegreizen) hebben de maatregelen tijd nodig om effect te laten

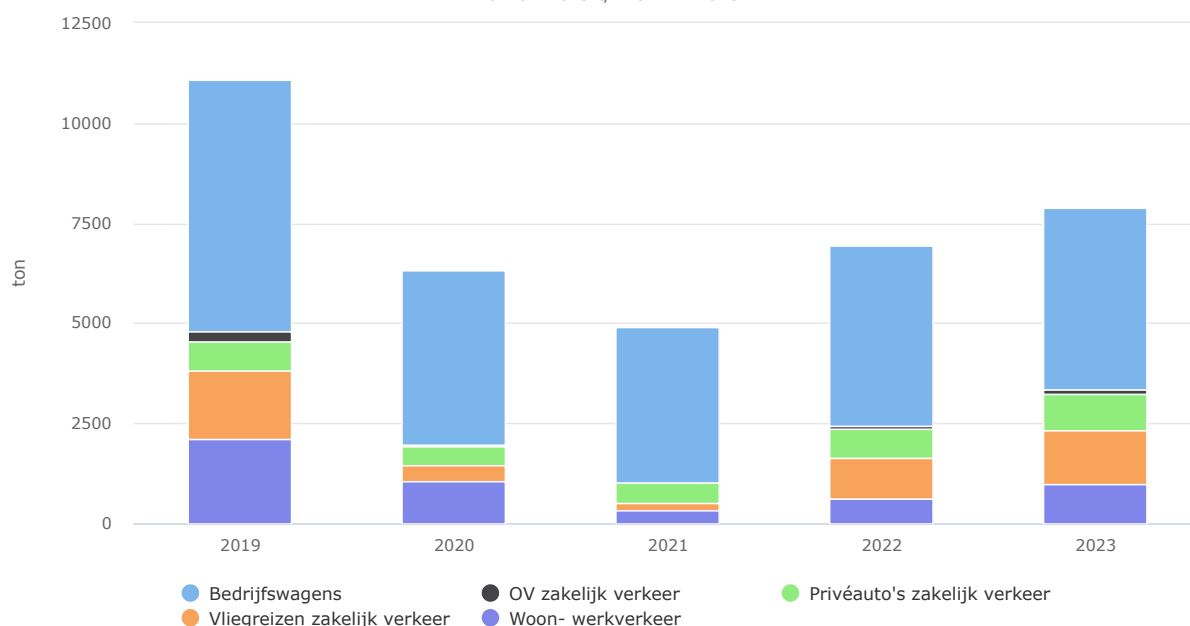
zien op lange termijn. Privé-auto's en het woon-werkverkeer vragen om nader onderzoek van de stijging zodat er gericht maatregelen getroffen kunnen worden. Door de wet registratie personenmobiliteit verbeterd de kwaliteit van data in 2024.

Uitstoot zakelijke reizen (ton CO2) (ton)	2019	2020	2021	2022	2023
CO2e	11.094	6.314	4.899	6.935	7.877

Afname in % t.o.v. 2019 (%)	2019	2020	2021	2022	2023
CO2e	0,0	-43,1	-55,8	-37,5	-29,0

Verdeling CO2 uitstoot doelstelling mobiliteit

01-01-2019 t/m 31-12-2023

Verdeling CO2 uitstoot doelstelling mobiliteit (ton)	2019	2020	2021	2022	2023
Bedrijfswagens	6.313,34	4.334,03	3.883,82	4.514,62	4.530,69
OV zakelijk verkeer	226,17	58,97	16,00	54,96	104,13
Privéauto's zakelijk verkeer	741,68	450,50	498,76	728,78	920,65
Vliegreizen zakelijk verkeer	1.714,77	413,35	162,02	1.017,97	1.352,30
Woon- werkverkeer	2.097,67	1.057,31	338,68	618,47	969,72
Totaal	11.093,63	6.314,16	4.899,29	6.934,80	7.877,50

Relatieve CO2 uitstoot doelstelling mobiliteit (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Bedrijfswagens	0,0	-31,4	-38,5	-28,5	-28,2
OV zakelijk verkeer	0,0	-73,9	-92,9	-75,7	-54,0
Privéauto's zakelijk verkeer	0,0	-39,3	-32,8	-1,7	24,1
Vliegreizen zakelijk verkeer	0,0	-75,9	-90,6	-40,6	-21,1
Woon- werkverkeer	0,0	-49,6	-83,9	-70,5	-53,8

4.6.4. Reductiedoelstelling vliegreizen

"Structureel -25% minder CO2-uitstoot vliegreizen t.o.v. 2019"

Voor het structureel verminderen van vliegreizen hebben EZK en LNV een ambitie en bijbehorend afwegingskader vastgesteld in de vorm van een checklist.

We hebben in 2023 meer kilometers gevlogen dan in 2022. In algemene zin vallen de middellange (700 - 2500 km) en de lange (>2500 km) op. Deze zijn beide respectievelijk met 29% en 35% gestegen ten opzichte van 2022. In het algemeen is de reductie in 2023 21% ten opzichte van 2019. Echter is een forse stijging te zien van 33% ten opzichte van 2022. EZK en LNV hadden te maken met een toenemende vraag vanuit de inhoud van ons werk, geopolitieke ontwikkelingen en culturele achtergronden van onze partners in onder andere Afrika en Azië. Deze ontwikkelingen zijn mede verantwoordelijk voor de toename van vliegreizen. We werken aan gepaste maatregelen en bewustzijn waarbij duurzaamheid een belangrijke randvoorwaarde is voor de uitvoering van het werk. Daarbij verliezen we het welzijn van medewerkers op reis en de inhoud van het werk niet uit het oog. In 2023 is er een onderzoek uitgevoerd onder onze frequent internationale reizigers naar de bereidheid om duurzaam te reizen. De meeste respondenten stonden hier positief tegenover.

Door rijksbrede deelname aan het KLM Corporate Sustainable Aviation Fuel (SAF) programma van de KLM Air France vliegen EZK en LNV voor een deel van hun vliegreizen met duurzame vliegtuigbrandstof.

We zijn met 21% onder ons streefpercentage van 25% minder CO₂-uitstoot gebleven ten opzichte van 2019 voor het zakelijk vliegverkeer en hebben hiermee onze eigen doelstelling niet gehaald. In het Bedrijfsvoeringsoverleg worden deze cijfers bekend gemaakt en alle onderdelen worden opgeroepen maatregelen in te zetten zodat we onze doelstelling in 2024 wel halen. Er is mede door de afbuigende trend in het tweede semester van 2023 vertrouwen dat deze stijging zich zal herstellen. In het eerste semester van 2024 zal duidelijk worden of dit zo is of dat aanvullende maatregelen nodig zijn.

Het aantal korte vluchten (< 700 km) is afgenomen met 5% ten opzichte van 2022 en 21% t.o.v. 2019. Dit is nog niet in lijn met het reisbeleid van het Rijk [1] waarvan we met elkaar hebben afgesproken (BO mei 2022) dit reisbeleid te zullen volgen. De afspraak is dat korte vluchten in principe niet mogen, tenzij er bijzondere redenen aan ten grondslag liggen, zoals bijvoorbeeld zeer slechte bereikbaarheid met OV. CPB, DICTU, NCG, NEa en SODM houden zich goed aan het reisbeleid en hebben geen korte vluchten gemaakt in 2023. RDI heeft het aantal kilometers op de korte vluchten gehalveerd. De kerndepartementen hebben meer kilometers gevlogen op korte vluchten dan vorig jaar en LNV heeft zelfs meer kilometers op korte vluchten gemaakt dan in 2019!

[1] In de CAO Rijk (II) is afgesproken dat reizen van minder dan 8 uur met de trein moet worden gedaan; datzelfde geldt als een treinreis minder dan 1,5 keer de reistijd kost van een vliegreis.

CO2 verbruik vliegreizen zakelijk verkeer (ton)	2019	2020	2021	2022	2023
CO2e	1.715	413	162	1.018	1.352

Relatief verbruik vliegreizen zakelijk verkeer (%)	2019	2020	2021	2022	2023
CO2e	0,0	-75,9	-90,6	-40,6	-21,1

CO2e verbruik Zakelijke vliegreizen (opgedeeld in afstand) (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Vluchten korte afstand gemiddeld	0,0	-64,3	-96,3	-34,9	-38,0
Vluchten lange afstand gemiddeld	0,0	-75,9	-90,7	-38,6	-17,3
Vluchten middellange afstand gemiddeld	0,0	-77,2	-89,5	-49,1	-34,3

Reductiepad

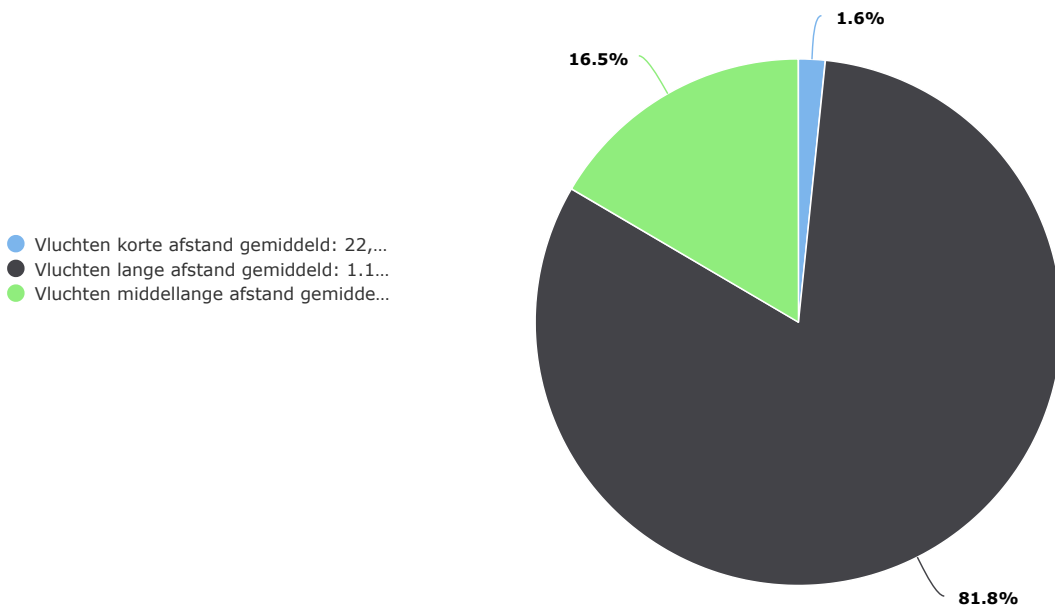
In 2023 is in overleg met de dienstonderdelen een reductiepad uitgestippeld om tot klimaatneutraal in 2030 te komen. Het streefpercentage van 25% moet doorgroeien naar minimaal 50% in 2030 conform de doelstelling op mobiliteit in totaal. Punt van zorg is stijgende trend van het vliegen en het niet consequent naleven van de eerdere afspraak korte vluchten structureel te verminderen.

Maatregelen

- **Checklist vlieggreizen:** de checklist vliegen wordt al enkele jaren toegepast. In 2023 is het idee ontstaan om een vorm van een checklist gedeeltelijk te integreren in het boekingssysteem om medewerkers te helpen een duurzamere keuze te maken. Ook is het idee om van de checklist een interdepartmentale versie te maken. Dit idee wordt verder uitgewerkt in 2024.
- **CO₂-compensatie vlieggreizen:** Als Rijk zijn we aangesloten bij het SAF (Sustainable Aviation Fuel) programma van KLM. Daarmee kopen we op alle KLM-vluchten deze brandstof in. Dit gaat via een verrekening achteraf. Dit geldt dus ook voor onze KLM vluchten (ca. 75% van de vluchten). SAF heeft minder CO₂-uitstoot dan reguliere brandstof, maar kan niet volledig worden gerekend als compensatie. Wel levert het een bepaald percentage CO₂-reductie op. In 2021 voldoen we nog niet aan alle voorwaarden om de reductie te kunnen rapporteren. Daarnaast is vanuit klimaatbeleid vooral het doel om te reduceren in plaats van compenseren. Binnen de directie klimaat wordt op dit moment een beleidslijn ontwikkeld ten aanzien van CO₂-compensatie bij vliegen. Deze beleidslijn gaat volgend jaar meer inzicht geven in hoeveel we willen compenseren en op welke wijze.
- **Standaard CO₂ compenseren:** Elke vliegreis wordt gecompenseerd door de Climate Neutral Group. Dit geldt binnen de CO₂-Prestatieladder niet als CO₂-reductie.
- **Aanbesteden nieuw boekingssysteem (Travelpoint):** In 2023 is de basis van het nieuwe reisplatform, Travelpoint, in gebruik genomen. Dit platform biedt nieuwe functionaliteiten die bijdraagt aan het verder verduurzamen van de reisbewegingen van ambtenaren van de Rijksoverheid. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk, dat de ambtenaar conform het reisbeleid binnen de 8 uur grens bij voorkeur treinreizen krijgt aangeboden. Ook de beschikbaarheid van meer managementinformatie en de mogelijkheid om andere applicaties, bijvoorbeeld op het gebied van CO₂-uitstoot te koppelen, biedt in de toekomst mogelijkheden om verdere stappen te zetten. Deze service was in 2023 gedeeltelijk beschikbaar en wordt in 2024 verder uitgerold.

Uitsplitsing CO₂ uitstoot zakelijke vlieggreizen (1.352 ton)

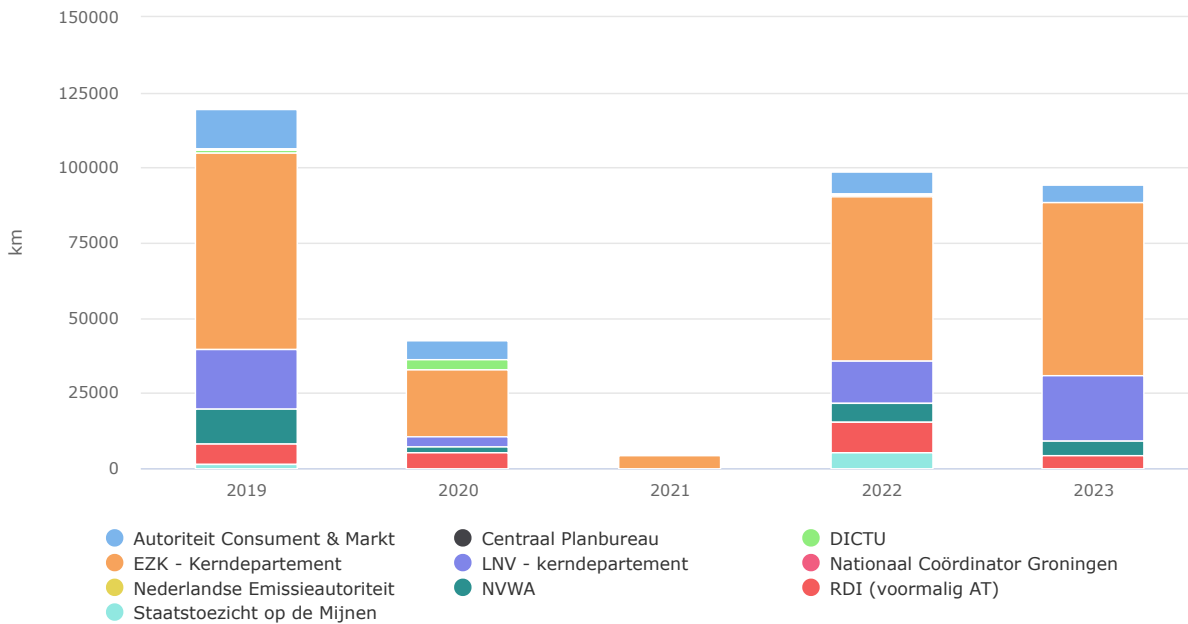
2023

Uitsplitsing CO ₂ uitstoot zakelijke vlieggreizen (ton)	2023
Vluchten korte afstand gemiddeld	22,06
Vluchten lange afstand gemiddeld	1.106,59
Vluchten middellange afstand gemiddeld	223,65
Totaal	1.352,30

Vliegtuig < 700 km

01-01-2019 t/m 31-12-2023

Vliegtuig <math>< 700 km</math> (km)	2019	2020	2021	2022	2023
Autoriteit Consument & Markt	13.187	6.626	0	7.598	5.611
Centraal Planbureau	669	0	0	315	0
DICTU	673	3.381	0	307	0
EZK - Kerndepartement	65.600	21.895	4.373	55.106	57.846
LNV - kerndepartement	19.661	3.640	76	14.052	21.401
Nationaal Coördinator Groningen					0
Nederlandse Emissieautoriteit		0	0	0	0
NVWA	11.513	1.944	0	5.966	4.832
RDI (voormalig AT)	7.147	5.224	0	10.156	4.590
Staatstoezicht op de Mijnen	1.271	0	0	5.440	0
Totaal	119.722	42.710	4.448	98.940	94.280

4.6.5. Reductiedoelstelling energie

'Gemiddeld 2% energiebesparing per jaar voor de rijksgebouwen'

Het energieverbruik van de panden bestaat uit het elektriciteitsgebruik en verwarming (gas en warmte). Het merendeel van de kantoorpanden waar EZK en LNV zijn gehuisvest worden beheerd door het Rijksvastgoedbedrijf. Daarom hebben we als EZK en LNV een beperkte invloed op het terugdringen van het verbruik als gebruiker op de installaties die in de gebouwen worden gebruikt. De NVWA is verantwoordelijk voor een groot aantal specialtypanden. De Concern Dienstverleners (CDV), het RVB en de NVWA werken actief mee van de verduurzamingsdoelen die de Rijksoverheid zichzelf heeft gesteld.

Het Rijksvastgoedbedrijf is onder andere verantwoordelijk voor het beheer van de rijkskantoren (Routekaart RIJK). De ingrepen die zij uitvoeren, zoals nieuwbouw, aanhuur, verbouwingen, onderhoud en sloop zijn momenten die leiden tot het verduurzamen van gebouwen en hiermee tot het verduurzamen van de kantorenportefeuille. Zij richten zich primair op de energie in het gebouw (verwarming, verlichting en installaties) en het materiaalgebruik als gevolg van vastgoed ingrepen. Ook helpen ze klanten en gebruikers te sturen op het gehele energieverbruik en gebruikgebonden energie.

Dit doet RVB niet alleen per pand, maar ze zetten ook in op gebiedsaanpakken, waarbij we bijvoorbeeld meerdere panden op WKO's kunnen aansluiten of bijdragen aan de businesscase voor onder andere geothermie. Dit doen we samen met anderen ook in Den Haag en Utrecht waar we locaties huren.

In 2023 is in het Manifest 2.0 voor de specialtypanden aanvullende doelstellingen voor energiebesparing opgenomen, dit betreft:

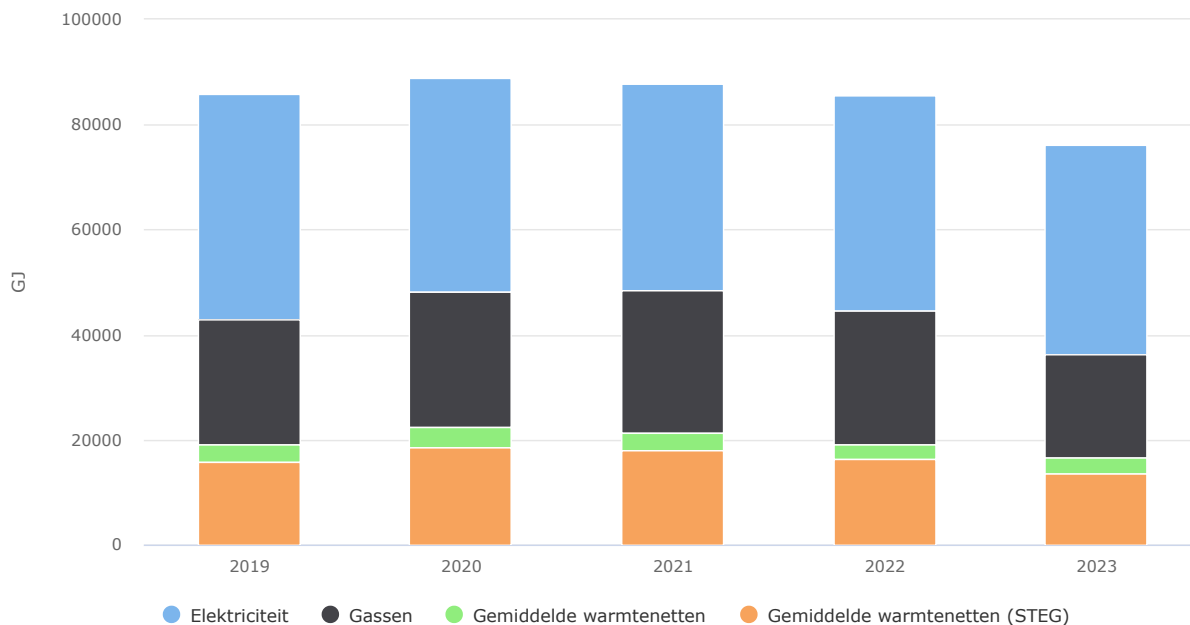
- 15% gasreductie t.o.v. gemiddelde 2017-2022,
- 10% elektriciteitsbesparing t.o.v. gemiddelde 2017-2022
- realisatie elektraverbruik uit eigen opwek door zonnepanelen

Vanaf 2024 zullen we op deze aanvullende doelen monitoren.

Onderstaand energieverbruik geldt voor de rijksgebouwen en de specialtypanden van EZK en LNV, waarbij het energieverbruik in 2023 ten opzichte van 2019 gedaald is met 11%.

Energie verbruik Gebouwen

01-01-2019 t/m 31-12-2023

Energie verbruik Gebouwen (GJ)	2019	2020	2021	2022	2023
Elektriciteit	43.064	40.579	39.168	40.965	39.750
Gassen	23.905	25.957	27.256	25.352	19.804
Gemiddelde warmtenetten	3.199	3.723	3.431	2.891	2.961
Gemiddelde warmtenetten (STEG)	15.839	18.628	17.915	16.268	13.570
Totaal	86.006	88.887	87.770	85.475	76.085

Energie (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Elektriciteit	0,0	-3,0	-4,4	-2,3	-5,3
Gassen	0,0	8,6	14,0	6,1	-17,2
Gemiddelde warmtenetten	0,0	16,4	7,2	-9,6	-7,4
Gemiddelde warmtenetten (STEG)	0,0	17,6	13,1	2,7	-14,3

Reductiepad

Het Rijksvastgoedbedrijf neemt duurzaamheidsmaatregelen op natuurlijke momenten, waarmee ze zoveel mogelijk op portefeuilleniveau aan de doelen voldoen. Bij renovatie staan de einddoelen centraal. Het vastgoed wordt gemiddeld eens per 30 jaar gerenoveerd. Daarom komt elk gebouw tot 2050 naar verwachting nog maar een keer grootschalig aan de beurt. Dat moment moeten we dus zo goed mogelijk benutten om de einddoelen te halen.

RVB maakt een planning en realiseert de maatregelen op een natuurlijk moment wanneer het financieel en technisch mogelijk is. Er vindt een afweging plaats bij het opstellen van een Meerjaren Onderhouds- en Investeringsprogramma (MOIP).

Het gasverbruik van onze huisvesting heeft nog meer potentie voor verdere CO₂-reductie. De primaire verantwoordelijkheid ligt bij het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Vanaf 2023 is een gedeelte van het gas vergoerd door het inkopen van biogas. Dit is nog maar een klein percentage. Vanaf 2024 zullen we dit in de data gaan verwerken.

Maatregelen

Het Rijksvastgoedbedrijf heeft voor de monitoring van het energieverbruik een energieanalyse gemaakt voor een aantal panden waarin EZK en LNV zijn gehuisvest. Met deze energieanalyses is bekeken welke besparingen op pandniveau te behalen zijn. De verantwoordelijkheid voor de daadwerkelijke uitvoering van deze maatregelen liggen bij het RVB(Route kaart 3.0). De NVWA heeft een verzoek ingediend bij de RVB om voor gehele portefeuille van de NVWA specialtypanden te inventariseren waar besparingsmogelijkheden van toepassing zijn. RVB heeft dit afgewezen en volgt eigen routekaart en prioritering vanwege capaciteitsgebrek. Maatregelen vanuit EZK/LNV om te kijken of versnelling mogelijk is zijn daarom vervallen.

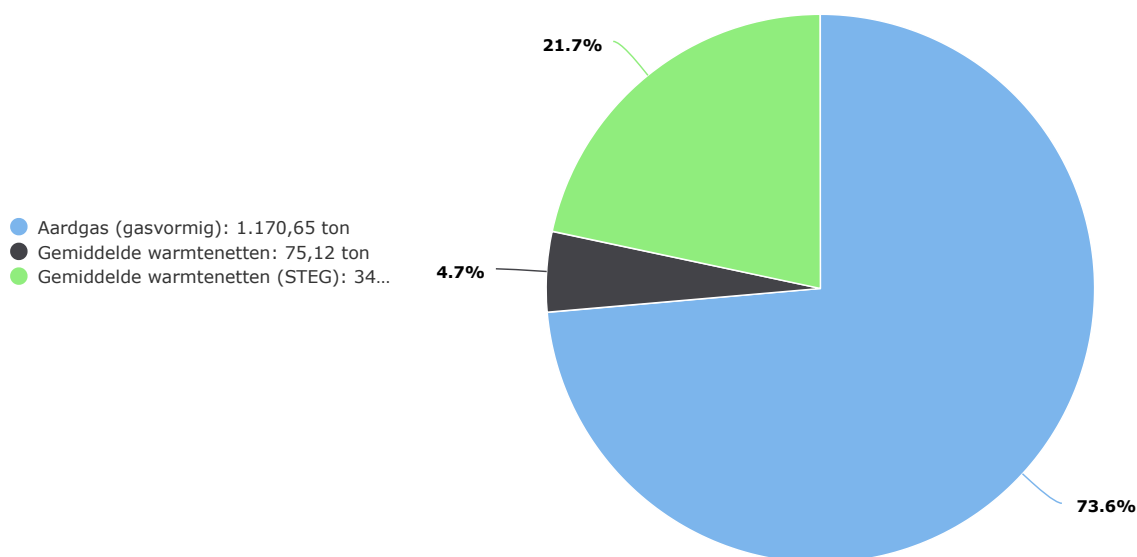
Als gebruiker hebben we met ons gedrag invloed op het energieverbruik in de gebouwen. Het gaat dan om de temperatuurinstelling op de afdelingen, de inrichting en het gebruik van de gebouwen. Door middel van communicatie werken we aan bewustwording en aandacht voor zuinig gebruik. Denk bijvoorbeeld aan het juist gebruiken van klimaatinstallaties, het sluiten van deuren, en het effect van het openen van ramen op het functioneren van de klimaatbeheersing.

EZK en LNV zijn ook gehuisvest in een aantal huurpanden, Hier zijn wij als gebruiker indirect betrokken. We hebben als maatregel opgenomen in het Manifest 2.0 dat voor nieuw af te sluiten huurovereenkomsten de afname van 100% NL groene stroom verplicht wordt.

Veel NVWA-locaties zijn onderdeel van het programma CEI (Collectieve Inkoop Energie). Daarmee worden de elektra en gaslevering aan de NVWA onderdeel van de groene ambitie van het Rijk. Voor minder direct stroomverbruik op locaties van de NVWA, meer eigen stroomopwekking en een groter aandeel Nederlandse groene stroom, heeft NVWA in 2023 160 tot 180 zonnepanelen op de locatie Wageningen geïnstalleerd. Ook zijn bestaande zonnepaneel-installaties op twee locaties vervangen.

Uitpliting CO2 uitstoot verwarmen (1.590 ton)

2023

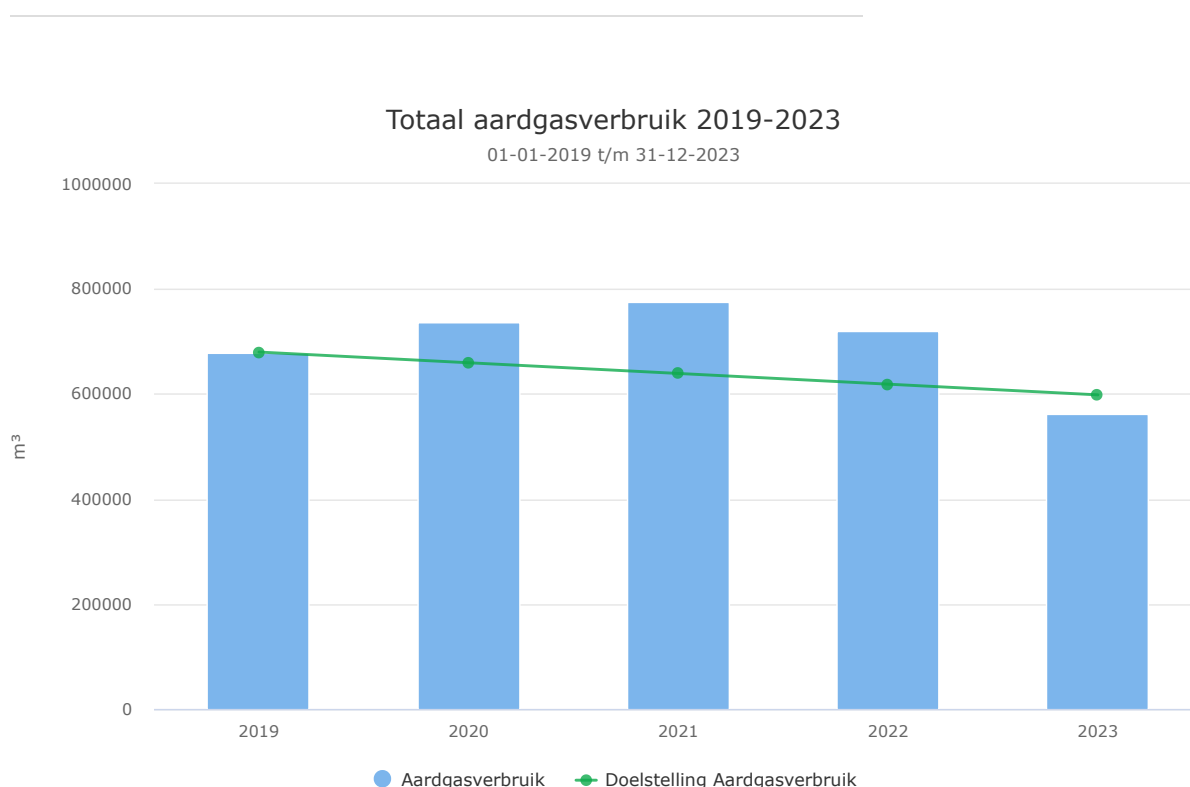
Uitpliting CO2 uitstoot verwarmen (ton)	Verwarmen
Aardgas (gasvormig)	1.170,65
Gemiddelde warmtenetten	75,12
Gemiddelde warmtenetten (STEG)	344,27
Totaal	1.590,04

4.6.6. Reductiedoelstelling gasverbruik.

"Gasverbruik van alle rijksgebouwen in 2030 met 30% afgenomen t.o.v. 2019 en voor minimaal 50% afkomstig van hernieuwbare bronnen"

In totaal worden 13 panden en een hoop inspectieposten (kantoor en specialtypanden) waarin EZK en LNV zijn gehuisvest verwarmd middels gas. In onderstaande grafiek is te zien dat in 2023 EZK en LNV in totaal 17% minder gas hebben verbruikt in relatieve zin ten opzichte van 2019.

In 2023 werden meer vierkante meters BVO gehuurd en was de stookbehoefte hoger dan in 2022 i.v.m. een koudere winter. Desondanks hebben we t.o.v. 2022 22% minder gas verbruikt. Dit is een mooi resultaat en de dalende trend vanaf dat de standaard temperatuur op de meeste kantoren is gewijzigd (Campagne "de knop om") zet zich nu duidelijk zichtbaar voort.

Totaal aardgasverbruik 2019-2023 (m³)	2019	2020	2021	2022	2023
Aardgasverbruik	679.690	738.049	774.981	720.833	563.083
Doelstelling Aardgasverbruik	679.690	659.299	638.908	618.518	598.127

Reductie aardgasverbruik t.o.v. 2019 (%)	2019	2020	2021	2022	2023
Aardgasverbruik	0,0	8,6	14,0	6,1	-17,2

Reductiepad

Het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) neemt duurzaamheidsmaatregelen op natuurlijke momenten, waarmee ze zoveel mogelijk op portefeuilleniveau aan de doelen werken. Bij renovatie staan de einddoelen centraal. Het vastgoed wordt gemiddeld eens per 30 jaar gerenoveerd. Daarom komt elk gebouw tot 2050 naar verwachting nog een keer grootschalig aan de beurt. RVB maakt een planning (routekaart 3.0) en realiseert de maatregelen op een natuurlijk moment wanneer het financieel en technisch mogelijk is.

De Rijksoverheid kreeg in verband met de gascrisis in 2022 de opdracht om een gasreductie van minimaal 15% te realiseren in de periode van 1 augustus 2022 tot en met 31 maart 2023. Deze reductie is afgezet tegen een gemiddelde verbruik van dezelfde periode in de afgelopen 5 jaar (2017-2021). De NVWA was verantwoordelijk voor de rapportage over de portefeuille van de specialties.

Voor de specialtypanden is de verordening van de gascrisis komen te vervallen maar zijn doelen in het nieuwe Manifest 2.0 vastgelegd. De gasreductie blijven we monitoren (via de voortgangsrapportages van de CO₂-prestatieladder).

Maatregelen

- Campagne de knop om

Deze campagne van EZK loopt nog steeds door. Om de reductie van de gascrisis te bereiken is in heel veel panden van EZK en LNV de campagne 'de knop om' gevoerd waarbij de panden met 2 graden minder werden verwarmd en gekoeld. Ook een aantal huurpanden deden hieraan mee. De opdracht gold ook voor de periode april 2023 tot april 2024 waarbij een besparing is gehaald van 11%. Dit is meer dan vorig jaar (7-8%) maar niet de beoogde 15% en heeft onder andere te maken met verouderd vastgoed en bijzondere locaties zoals laboratoria en onderzoeksruimten die specifieke eisen stellen aan het klimaat.

- vervangen installaties NVWA

De NVWA heeft in samenwerking met het RVB gepland binnen 2 jaar de stookinstallatie in Zwijndrecht te vervangen voor warmtepompen en in Wageningen de WKO te realiseren. Dit zal voor een extra gasreductie zorgen.

- Biogas

Het gasverbruik van onze huisvesting heeft nog meer potentie voor verdere CO₂-reductie. De primaire verantwoordelijkheid ligt bij het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Vanaf 2023 is een gedeelte van het gas vergroend door het inkopen van biogas. Dit is nog maar een klein percentage. Vanaf 2024 zullen we dit in de data gaan verwerken.

4.6.7. Reductiedoelstelling elektriciteit

"In 2030 100% elektriciteitsverbruik hernieuwbaar"

In 2023 is 82% van onze stroom groen. Ten opzichte van 2019 hebben EZK en LNV gezamenlijk 5% minder elektriciteit verbruikt. Voor de meeste van de diensten is het elektriciteitsverbruik in 2023 toegenomen t.o.v. 2021 (ongeveer 66% van alle panden).

EZK en LNV hebben een gezamenlijk elektriciteitsverbruik van 51.135 GJ. Het elektriciteitsverbruik komt voort uit het laten functioneren van installaties, apparaten en datacenters in de ministeriële panden.

Het verbruik van DICTU is 35% op het totaal en van de NVWA 24%. Het verbruik van de DICTU wordt gedomineerd door de datacenters. Verbruik van de NVWA door het grootste aantal vierkante meters Bruto Vloeroppervlakte (BVO) dat ze in gebruik hebben.

Totaal elektriciteit (GJ)	2019	2020	2021	2022	2023
Autoriteit Consument & Markt	2.846	2.938	2.897	2.951	3.055
Centraal Planbureau	884	737	648	799	914
DICTU	16.432	19.068	19.324	19.763	17.792
EZK - Kerndepartement	10.353	8.065	7.430	7.371	9.542
LNV - kerndepartement	3.452	3.235	2.968	2.943	2.952
Nationaal Coördinator Groningen	2.219	2.296	2.210	2.238	1.600
Nederlandse Emissieautoriteit	493	547	498	503	537
NVWA	16.830	15.327	15.622	16.110	12.215
RDI (voormalig AT)	1.836	1.525	1.411	1.524	1.796
Staatstoezicht op de Mijnen	918	818	788	755	732

Er wordt door steeds meer dienstonderdelen gebruik gemaakt van groene stroom. Hierdoor is de footprint van enkele diensten op het gebied van elektriciteitsverbruik al teruggebracht naar nul, zo ook voor RDI in 2023 als gevolg van een energiecontractswijziging en in 2024 volgt het CPB.

Reductiepad

Het Rijksvastgoedbedrijf neemt duurzaamheidsmaatregelen op natuurlijke momenten, waarmee ze zoveel mogelijk op portefeuilleniveau aan de doelen werken. Bij renovatie staan de einddoelen centraal. Het RVB maakt een planning (routekaart

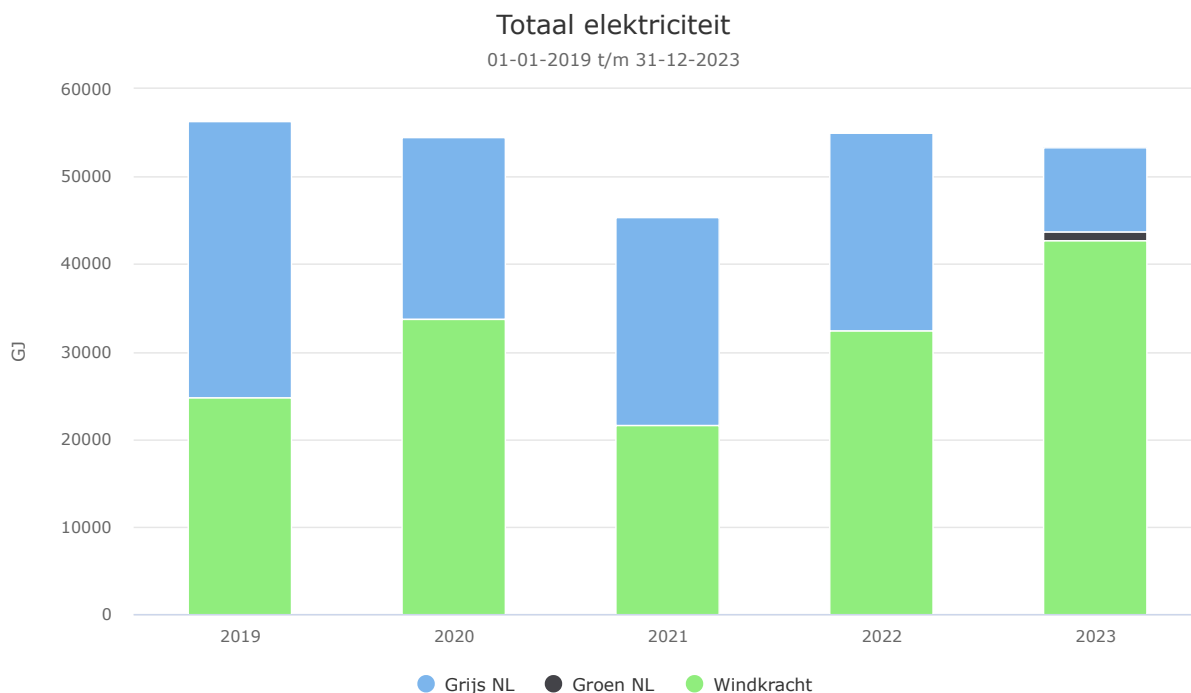
3.0) en realiseert maatregelen op natuurlijke momenten wanneer het financieel en technisch mogelijk is.

Met een CO₂-reductie van 79% t.o.v. 2019 liggen EZK en LNV ruim op koers ten opzichte van het streefpercentage van 40%.

Maatregelen

In 2023 hebben de dienstonderdelen DICTU, NCG, SODM en NVWA samen met de kernministeries extra Nederlandse Garanties van oorsprong (GVO's) ingekocht om de grijze stroom van (huur)panden te vergroenen.

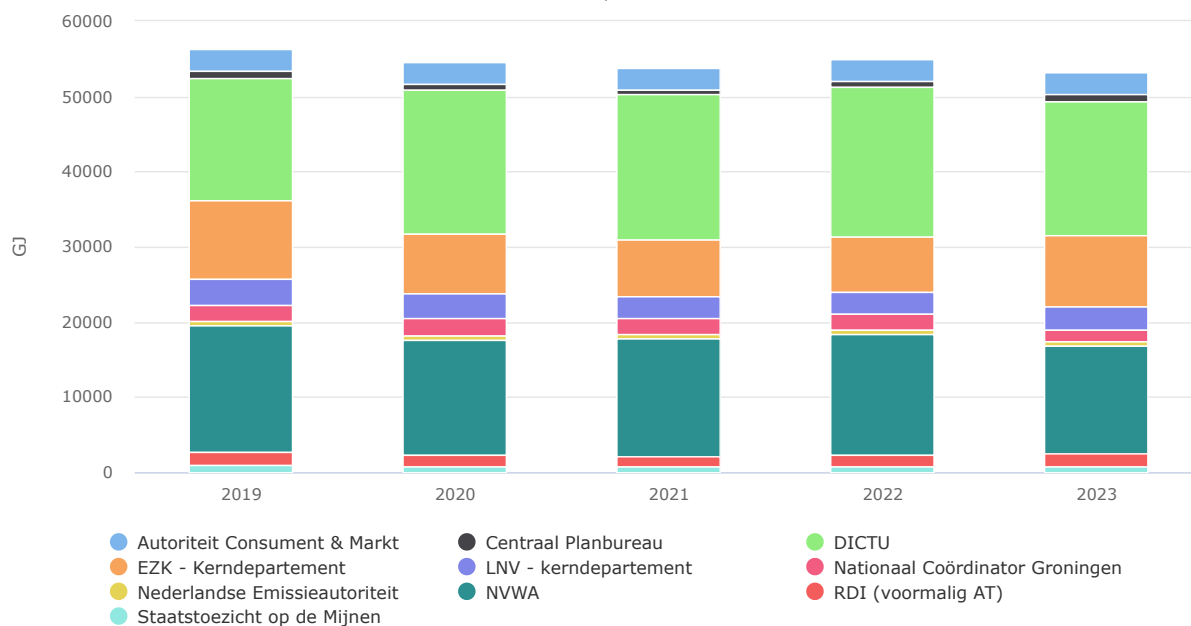
In 2023 is een van de datacenters van de DICTU overgegaan op groene stroom. Het tweede datacenter volgt in 2024.

Totaal elektriciteit (GJ)	2019	2020	2021	2022	2023
Grijs NL	31.452	20.784	23.716	22.577	9.516
Groen NL					964
Windkracht	24.812	33.759	21.619	32.354	42.792
Totaal	56.264	54.542	45.335	54.931	53.272

Totaal elektriciteit

01-01-2019 t/m 31-12-2023

Totaal elektriciteit (GJ)	2019	2020	2021	2022	2023
Autoriteit Consument & Markt	2.846	2.938	2.897	2.951	3.055
Centraal Planbureau	884	737	648	799	914
DICTU	16.432	19.068	19.324	19.763	17.792
EZK - Kerndepartement	10.353	8.065	7.430	7.371	9.542
LNV - kerndepartement	3.452	3.235	2.968	2.943	2.952
Nationale Coördinator Groningen	2.219	2.296	2.210	2.238	1.600
Nederlandse Emissieautoriteit	493	547	498	503	537
NVWA	16.830	15.327	15.622	16.110	14.371
RDI (voormalig AT)	1.836	1.525	1.411	1.524	1.796
Staatstoezicht op de Mijnen	918	818	788	755	732
Totaal	56.264	54.556	53.797	54.957	53.291

5. Initiatieven

EZK en LNV zijn initiator en deelnemers van vele initiatieven die zich richten op CO₂-reductie binnen en buiten de eigen organisatiescope. Er is in 2023 een verkenning geweest naar nieuwe initiatieven. Dit heeft een nieuw initiatief opgeleverd. EZK is als nieuwe bewoner van een pand in het Beatrixkwartier in Den Haag betrokken bij acties die de Greenbusinessclub organiseert en financieert een initiatief die uit dit samenwerkingsverband is ontstaan. De initiatieven waaraan EZK en LNV deelnemen in 2023 zijn:

- Het klimaatakkoord
- De coalitie Anders Reizen
- EnergieRijk Den Haag
- Community of Practice CO₂-prestatieladder
- Sponsor Green Businessclub

Deze initiatieven zijn nog steeds relevant.